

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Προπληρωτικά ἐν Καΐρῳ Φρ. 20.

Ἐν τῇ λοιπῇ Αἰγύπτῳ καὶ
τῇ Ἀλλοδαπῇ . . . Φρ. 25.

ΚΕΚΡΟΥ

Διευθυντῆς καὶ Ἐκδότης
Γ. Γ. ΜΑΖΑΡΑΚΗΣ.

Ἐκαστον φύλλον τιμᾶται
Γρ. Διατ. 2.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Ἡ Αἰγύπτος ἐπὶ τῶν Πτολεμαίων

Ἐκ τοῦ ἀνεκδότου ἔτι β'. Τόμου τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ
Διακόσμου τοῦ Κυρ. Δ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΥ.

(Συνέχεια)

Καὶ τὸ ἐμπόριον δὲ καὶ ἡ ναυτιλία
μεγάλως ἀναπτύχθησαν καὶ ἤκμασαν
ἐπὶ τῶν Πτολεμαίων, ὥστε ἀμύθητα συ-
νεωρεῦοντο πλοῦτη ἐν τῇ βασιλικῇ
θησαυρῷ, καὶ ἡ Αἰγύπτος κατέστη ἐν
βραχεὶ χώρᾳ εὐδαίμων καὶ πλουσιωτά-
τη, καὶ κέντρον τοῦ μεταξὺ τῶν τριῶν
ἡπείρων τοῦ παλαιοῦ κόσμου διαμετα-
κομιστικοῦ ἐμπορίου. Πόλλεις ἐμπορικαί,
ἰδρυθέσαι κλημακηδὸν κατὰ μῆκος ἀμ-
φοτέρων τῶν ὀχθῶν τῆς Ἐρυθρᾶς θα-
λάσσης, καὶ συγκοινωνοῦσαι μετὰ τοῦ
Νεῖλου δι' εὐρείων διωρύχων καὶ μακρο-
τάτων ἐμπορικῶν ὁδῶν, ἐχρησίμευον ὡς
ἀπέραντοι ἀποθῆκαι, ἐν αἷς συνεκομίζοντο
τὰ ἀρώματα, τὰ εὐγενῆ μέταλλα, οἱ
πολύτιμοι λίθοι, ὁ ἐλέφας, ἡ μέταξα, ὁ
βύσσος καὶ τὰ βαρῦτιμα ἄλλα προϊόντα
τῆς ἀπωτάτης Ἀσίας, τῆς Αἰθιοπίας καὶ
τῆς ἐνδοτέρας Ἀφρικῆς, καὶ ἀντηλλάσ-
σοντο πρὸς προϊόντα τῆς γῆς καὶ τῆς
τέχνης τῶν ἐν Ἀνατολῇ καὶ Εὐρώπῃ
χωρῶν. Μεγίστως δὲ συνετέλεσαν εἰς τὴν
τῆς ναυτιλίας ἐπίδοσιν ὅ,τε ὑπὸ Πτο-
λεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου οἰκοδομηθεῖς
περιώνυμος Φάρος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, καὶ
ἡ ἀνάπτυξις καὶ τελειοποίησις τοῦ πο-
λεμικοῦ τῆς Αἰγύπτου ναυτικοῦ, προστα-

τεύοντος, ὡς εἰκός, καὶ προάγοντος τὴν
ἐμπορικὴν τῆς χώρας ναυτιλίαν. Διότι
ἐναυπήγησαν καὶ συνετήρουν οἱ Πτολε-
μαῖοι πολυπληθῆ καὶ ἰσχυρότατον στόλον,
συνιστάμενον, κατὰ Ἀππιανόν (Ρωμ.
ἱστ., προίμ., ι'), ἐκ 1500 μὲν περίπου
πολεμικῶν νηῶν, ἀπὸ ἡμιολίας μέχρι
πεντήρους, 2000 δὲ ὑψηρετικῶν πλοίων
καὶ 800 χρυσοπρύμνων καὶ χρυσεμβόλων
θαλαμηγῶν πρὸς ἰδίαν τῶν βασιλέων
χρῆσιν, καὶ θαυμαζόμενον οὐ μόνον διὰ
τὸ πλῆθος, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν στερεότητα,
τὸ μέγεθος καὶ τὴν μετὰ πολυτελείας
κομψότητα τῶν πλοίων, ἅτινα πάντα
ἐναυπηγοῦντο ἐν τοῖς νεωρῶσι τῆς Ἀλε-
ξανδρείας. Καὶ περὶ μὲν τῶν πολεμικῶν
πλοίων θὰ εἴπωμεν τὰ δέοντα ἐν αἰκίᾳ
τόπῳ, μεταγράφοντες ἐκ τοῦ δεῖπνοσο-
φιστοῦ Ἀθηναίου ἀξιοθαυμάστους τινῶν
ἐξ αὐτῶν περιγραφάς. Περὶ δὲ τοῦ μεγέ-
θους, τῆς μεγαλοπρεπείας καὶ τῆς πολυ-
τελείας καὶ αὐτῶν τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ
ναυπηγομένων ἐμπορικῶν, ἢ μᾶλλον
σιταγωγῶν, πλοίων δύναται νὰ δώσῃ ἡμῖν
ἰδέαν τινα ἢ παρὰ τῇ Λουκιανῷ ἀπαντῶ-
σα (Πλοῖον ἢ εὐχαι, ε', καὶ ζ') σύντομος
περιγραφὴ τοιοῦτου πλοίου, ὁρμοῦντος
ἐν Πειραιεῖ. «Ὅπόσον εἶνε μέγα τὸ πλοῖον!
ὁ ναύκληρος μᾶς εἶπεν, ὅτι ἔχει μῆκος
μὲν ἑκατὸν εἴκοσι πήχεων (551 (2 γαλλ.
μέτρων), πλάτος δὲ πλεον τῶν τριάκοντα
(14 περίπου γαλλ. μέτρων), καὶ βάθος
ἀπὸ τοῦ καταστρώματος μέχρι τοῦ κατω-
τάτου μέρους τοῦ πυθμένου εἴκοσι ἐννέα.

Πόσον δὲ μέγας εἶνε ὁ ἱσθός, καὶ πόσον μεγάλην ἔχει τὴν κεραίαν καὶ μετὰ πόσον μεγάλου προτόνου συνέχεται· πῶς δὲ ἡ πρύμνα ὑφούται ἡρέμα καμπύλη, ἔχουσα ἐπὶ τῆς κορυφῆς χρυσοῦν χηνίσκον· καταντικρὺ δὲ ὑφούται ἀναλόγως ἡ πρῆρα, προεκτεινομένη πρὸς τὰ ἔμπρός, καὶ ἔχουσα ἐκατέρωθεν τὴν ἐπώνυμον τοῦ πλοίου θεὰν Ἴσιν. Καὶ ὁ ἄλλος δὲ καλλωπισμός, αἱ ζωγραφίαι, καὶ τὸ πυρόχρουν παράσειον τοῦ ἱστίου, καὶ πρὸ τούτων αἱ ἄγκυραι, τὰ στροφαῖα, οἱ περιαγωγεῖς, καὶ τὰ παρὰ τὴν πρύμναν δωμάτια, πάντα μοῦ ἐφάνησαν θαυμάσια. Καὶ τὸ πλῆθος τῶν ναυτῶν δύναται τις νὰ ὁμοιάσῃ μὲ στρατόπεδον. Ἐλέγετο δὲ καὶ ὅτι τόσον πολλὸν φέρει σίτον, ὅσος ἀρκεῖ νὰ θρέψῃ πάντας τοὺς κατοίκους τῆς Ἀττικῆς ἐπὶ ἓν ὀλόκληρον ἔτος. Καὶ πάντα ταῦτα ἐκυβέρνα μικρὸς τις ἀνθρώπιςκος, γέρον ἤδη, περιστρέφων τὰ τρισμέγιστα πηδάλια τοῦ πλοίου διὰ λεπτῆς βράβδου! »

Τοσοῦτο δὲ διαδόθη καὶ ἐρριζοβόλησε διὰ τῶν μέσων τούτων ὁ Ἑλληνισμὸς ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ συνεχωνεύθη μετὰ τοῦ ἐγχωρίου στοιχείου, ὥστε, ὅτε, καταλυθείσης τῆς ἐπὶ τρεῖς αἰῶνας διαρκεσάσης δυναστείας τῶν Λαγιδῶν, κατέστη ἡ Αἴγυπτος ἐπαρχία Ρωμαϊκή, ἔθεωρήθη καὶ ἐκυβερνήθη ὑπὸ τῶν Ρωμαίων ὡς χώρα Ἑλληνική, τὴν Ἑλληνικὴν ἔχουσα γλώσσαν ἐπίσημον, καὶ ἴδια ἔχουσα μεθ' ἑλληνικῶν ἐπιγραφῶν νομίσματα, καὶ πάντων ἀπολαύσασα τῶν προνομίων, ὅσα ἐξαιρετικῶς ἔχορηγοῦντο ὑπὸ τῶν Ρωμαίων εἰς τὰς ὑπ' αὐτῶν ὑποδουλομένης ἑλληνικῆς πόλεις καὶ χώρας.

Ἔσχε δ' ὁμοίως ἡ λαμπρὰ αὐτῆς τῆς Αἰγύπτου εἰκὼν καὶ πολλὰ τὰ σκοτεινὰ αὐτῆς σημεῖα, τοσοῦτο μᾶλλον πικρότερα καὶ μείζονα παρουσιαζόμενα, ὅσον μάλ-

λον προέβαιναν εἰς χρόνους ἢ δυναστεία τῶν Λαγιδῶν καὶ ἐπλησίαζεν εἰς τὸ τέλος τῆς. Ἐπὶ τῶν τριῶν πρώτων Πτολεμαίων, τοῦ Σωτήρος, τοῦ Φιλιδέλφου καὶ τοῦ Εὐεργέτου, ἡ Αἴγυπτος καὶ ἐξωτερικῶς ἐδοξάσθη διὰ λαμπρῶν στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν κατορθωμάτων, οὐ μόνον τὴν ἑαυτῆς ἀκεραιότητα διασώσασα κατὰ ἀντιζήλων ἰσχυρῶν, ἀλλὰ καὶ τὸ κράτος αὐτῆς ἐπεκτείνασα εἰς χώρας, κατὰ πολὺ ὑπερβαινούσας τὰ φυσικὰ καὶ ἀρχικὰ αὐτῆς ὄρια, καὶ ἐσωτερικῶς ἠδαιμόνησε διὰ σταθερᾶς εὐνομίας καὶ πεφωτισμένης κυβερνητικῆς μερίμνης καὶ προστασίας. Ἄλλ' ἀπὸ τοῦ δ' Πτολεμαίου, τοῦ Φιλοπάτορος, ἀπονενοημένου καὶ ὠμοῦ τυράννου, ἐκδοθέντος εἰς τὰς ἡδονὰς καὶ παραιτήσαντος πᾶσαν τὴν κυβερνητικὴν μερίμναν εἰς χεῖρας διεφθαρμένων καὶ ἀπλήστων αὐλικῶν καὶ εἰς τὴν ἰδιότροπον καὶ φιλάρπαγον διάκρισιν τῆς εὐνοουμένης αὐτοῦ Ἀγαθοκλείας καὶ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων αὐτῆς, καὶ μέχρι τῆς τελευταίας Κλεοπάτρας, τῆς διὰ τῶν θελημάτων αὐτῆς ὑποδουλωσάσης τὸν Μέγαν Καίσαρα καὶ τὸν πολλὸν Ἀντώνιον, πολλὰ ὑπέστη ἡ Αἴγυπτος καὶ φοβερὰ δυστηχήματα, ἐσωτερικοὺς ἐμφυλίους σπαραγμούς, καὶ εἰσβολὰς πολεμίων ἐξωθεν, καὶ καταπιέσεις τῶν πολιτῶν φοβεράς, καὶ πόνων κατασκαφᾶς, καὶ λογίων ἐκδιώξεις, καὶ τῶν τῆς χώρας παραγωγικῶν πόρων παραμελήσεις· οὕτω δέ, βαίνουσα σταθερῶς πρὸς τὴν παρακμὴν, κατήνησεν ἕρμαιον εὐχερὲς τῶν Ρωμαίων, ἀπωλέσασα σὺν τῇ εὐδαιμονίᾳ καὶ τὴν αὐτονομίαν τῆς. Καὶ ὁμοίως τοσοῦτον εἶχον ἀναπτυχθῆ ἐν Αἰγύπτῳ τὰ ἑλληνικὰ φῶτα καὶ αἱ ἐπιστήμαι ἐπὶ τῶν Πτολεμαίων, ὥστε καὶ διὰ τοὺς Ρωμαίους αὐτοὺς ἢ Ἀλεξάνδρεια

ἐξηκολούθησε νὰ ἦ τὸ κέντρον τῆς ἐπιστημονικῆς παιδεύσεως ὀλοκλήρου τοῦ τότε γνωστοῦ κόσμου.

(Ἀκολουθεῖ συνέχεια).

ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗ ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ
ΙΣΟΤΗΤΟΣ
ΓΥΝΟ ΤΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ
Ε. ΓΑΓΜΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

Α.

ὑπὸ παντοίων δυσθεραπεύτων ἀναγκῶν περιτοιχοῦμενος ὁ ἄνθρωπος, ἤθελεν εἶσθαι δυστυχέστατον πλάσμα, ἐὰν ἦτο καταδικασμένος νὰ πλανᾶται μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. Ἄλλ' ὁ τοσοῦτον σοφῶς διατάξας τὴν ἀρμονίαν τοῦ σύμπαντος δὲν ἠδύνατο νὰ φανῇ ἀσυνεπῆς πρὸς τὸ κτίσμα, ὅπερ εἶχε προορίσει ἵνα βασιλεύσῃ ἐπὶ πάντων τῶν λοιπῶν· ὅθεν μετὰ τοῦ λογικοῦ, δι' οὗ ὑπερανepλήρωσε τὴν ἑλλειψιν τῶν φυσικῶν ὄπλων, ἔλαβεν ὁ ἄνθρωπος τὸν προορισμὸν νὰ ζῇ ἐν κοινωνίᾳ τῶν ὁμοίων αὐτῷ, ἵνα ἐκ τοῦ ὄλου γένους ἀποτελεσθῇ, διὰ τῆς συνοχῆς τῶν μερικῶν δυνάμεων, ἐν σώμα ἀρκούντως ἰσχυρὸν πρὸς τὴν συντήρησιν καὶ τελειοποίησίν του.

Ἡ ἐν κοινωνίᾳ τῶν ὁμοίων διαβίωσις παρατηρεῖται καὶ εἰς πάντα σχεδὸν τὰ λοιπὰ ζῶα· ἀλλ' ἡ τῶν ἀνθρώπων διακρίνεται ἐκ τοῦ ὄργανισμοῦ αὐτῆς καὶ τοῦ τελικοῦ αἰτίου, ὅπερ ἐστὶν ἡ πρόοδος, ἡ ἀνάπτυξις καὶ ἡ τελειοποίησις· καθ' ὅσον δὲ ὁ ὄργανισμὸς οὗτος εἶναι τελειότερος καὶ δίκαιος, κατὰ τοσοῦτον αἱ κοινωνίαι ἀπομακρύνονται τῶν ἀρχικῶν, αἵτινες ἐπλησίαζον πρὸς τὰς τῶν ζῴων. Ὅθεν οὐδεμιᾶς προσοχῆς ἀξιοί εἰσιν οἱ παραβάλλοντες τὰς στερεοτύπους κοινωνίας τῶν μελισσῶν ἢ τῶν μυρμηκῶν, καὶ οἰκτερόντις τὸν λογικὸν ἄνθρωπον, ὡς μὴ κατορθώσαντα ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ κοινωνίᾳ νὰ ἀπολαμβάνῃ τοσαύτης δικαιοσύνης καὶ ἰσότητος, ὅσης καὶ τὰ ὑπὸ ἀπλοῦ ἐνστίκτου ὀδηγούμενα ἐκεῖνα ἔντομα.

Ἡ κοινωνικότης εἶναι εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐν τῶν πρωτίστων χαρακτηριστικῶν τῆς λογικῆς

αὐτοῦ φύσεως· ἄμεσος δὲ αὐτῆς συνέπεια ἡ ἀλληλεγγύη, δι' ἧς ἀποκαθίσταται, μετὰ τῶν καθ' ἕκαστα μελῶν τῆς κοινωνίας, ἐδραία βάσις πρὸς ἐπίτευξιν τῆς σκοπούμενης εὐημερίας. Κατὰ τὸν Πλάτωνα, οἷαν σχέσιν καὶ ἀναφορὰν ἔχει τὸ ἀνθρώπινον σῶμα πρὸς τὰ μέλη καὶ ὄργανα αὐτοῦ, τοιαύτην ἔχει καὶ ἡ κοινωνία πρὸς τὰ μέλη αὐτῆς· διὸ καὶ παρίσταται, ἡ μὲν κοινωνία, ὡς ζῶον μὲν πολλὰς κεφαλὰς, ἡ δὲ πολιτεία ὡς ἄνθρωπος ἐν μεγαλογραφίᾳ. Ὁ δὲ Ρουσσὸς ἐγαράκτηρισεν αὐτὴν ἐκφραστικώτερον, παρομοιώντας τὴν μὲν κεφαλὴν πρὸς τὴν κυριαρχίαν, τὸν δ' ἐγκέφαλον πρὸς τοὺς νόμους καὶ τὰ ἔθιμα, τὰς δ' αἰσθήσεις πρὸς τοὺς δικαστάς, τὸ στόμα καὶ τὸν στόμαχον πρὸς τὴν γεωργίαν, βιομηχανίαν καὶ ἐμπορίαν, τὸ δὲ αἷμα καὶ τὴν καρδίαν πρὸς τὰ οἰκονομικά, καὶ τὰ μέλη πρὸς τοὺς πολίτας τοὺς κινουῦντας τὴν μηχανήν.

Οὕτω λοιπὸν τὴν ἀναγκαίαν βάσιν τῆς ὑπάρξεως ἡμῶν ἀποτελεῖ ὁ ἐν κοινωνίᾳ συνεταρισμὸς μετὰ τῆς ἀλληλεγγύης. Ἡ συγκέντρωσις ἀφ' ἐνὸς ἀναπληροῦ τὴν φυσικὴν ἀνεπάρκειαν τῶν προσωπικῶν δυνάμεων, ὁ σύνδεσμος δ' ἀφ' ἐτέρου καὶ ἡ κοινότης τῶν συμφερόντων ἀποτελεῖ τὴν ἠθικὴν ἐνότητα. Καθὼς δὲ ἐν σύνολον ἐκ πολλῶν σωμάτων συγκείμενον, π. χ. τὸ πλανητικὸν σύστημα, δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἄνευ κέντρου βαρύτητος, οὕτω καὶ ἡ ἀνθρώπινος κοινωνία προϋποθέτει παρόμοιον τινα νόμον συγκρατοῦντα τὸ ἐκ πολλῶν μελῶν συγκείμενον ὄλον αὐτῆς.

Ὁ κοινὸς οὗτος τῆς ἀρμονικῆς κινήσεως πάντῶς πολυμελοῦς σώματος θεμελιώδης νόμος εἶναι εἰς τὴν κοινωνίαν ἡ ἰσότης τῶν δικαιοματιῶν καὶ καθηκόντων, ὅπερ ἐστὶν ἡ δικαιοσύνη, ἣτις πρέπει νὰ ἐπικρατῇ εἰς τὰς σχέσεις τῶν ἀτόμων πρὸς ἄλληλα καὶ ἐκάστου πρὸς τὸ ὄλον. Ἐὰν ὑποθέσωμεν συνάθροισιν ἀνθρώπων ἄνευ δικαιοσύνης, ἤτοι ἄνευ νόμου βαρύτητος, ἕκαστος αὐτῶν, ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῆς ἰδίας δυνάμεως ἢ ἐγωϊστικῆς θελήσεως, ἤθελε τρέπεσθαι πρὸς τὴν ἐκλεχθεῖσαν διάφορον ἢ αὐθαίρετον διεύθυνσιν, καὶ τότε, παυσάσης τῆς ἐνότητος καὶ τῆς κανονικῆς κινήσεως, τὰ μέλη,

ὡς ξένα πρὸς ἄλληλα καὶ ἀνεξάρτητα ἐκ τοῦ νόμου τῆς βαρύτητος, ἢ κατὰ παράθεσιν αὐτοῦ δράττοντα, ἤθελεν ἐπιφέρει ἀναποφεύκτως τὴν διατάραξιν καὶ διάλυσιν τοῦ ὅλου.

Ἐντεῦθεν ἐπεταί, ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ συμπληρώσῃ τὸν ἐκ φύσεως προορισμὸν του, εἰμὴ ἐὰν συμβῶσι ἐν κοινωνίᾳ διεπομένη ὑπὸ ἰσορροπίας τῶν καθηκόντων καὶ δικαιωμάτων. Ἄλλως τε δὲ τὰς αὐτὰς ἔχοντες ἀνάγκας, ἐκ τοῦ αὐτοῦ χοῦ παραχθέντες, καὶ ἐκ τῶν αὐτῶν λόγων ἐν κοινωνίᾳ συνελθόντες, δικαιούμεθα καὶ ὀφείλομεν νὰ ζῶμεν ἴσοι ἐνώπιον τῶν κοινῶν εἰς πάντας νόμων τῆς φύσεως. « Ὁ μολογουμένως τῆ φύσει ζῆν, λέγει Ζήνων ὁ Κιτιεύς, τοῦτ' ἐστὶ κατ' ἀρετὴν ζῆν, οὐδὲν ἐνεργοῦντας ὡν εἴωθεν ἀπαγορεύειν ὁ κοινὸς νόμος, ὅπερ ἐστὶν ὁ ὀρθὸς λόγος. »

Εἶναι δὲ τοσοῦτον φυσικὴ ἡ ἰδέα τῆς ἰσότητος, ὥστε ἀποτελεῖ ἐν τῶν συστατικῶν στοιχείων τῆς ὑπάρξεως ἡμῶν: διὸ καὶ παρετηρήθη ὅτι ἡ ἀνθρωπότης πάντοτε ἐπευφήμησεν εἰς τὴν προστασίαν τοῦ ἀδυνάτου κατὰ τοῦ ἰσχυροῦ, τοῦ δικαίου κατὰ τῶν προνομίων. Καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ θεοὶ νόμοι, ἂν καὶ ἔργον τῶν μὴ ἀλανθάστων ἀνθρώπων, ἔχουσι τι ἱερόν καὶ γίνονται σεβαστοὶ οὐχὶ τόσοσιν διὰ τῆς βίας, ὅσον διότι τείνουσιν εἰς ἀποκατάστασιν τῆς ἰσότητος, ἣτις εἶναι ὀικαίον φυσικόν.

(Ἀκολουθεῖ συνέχεια).

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ

Α'

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΚΑΙ ἈΝΔΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΙ

Ἐγένετο ἐν Ἰταλίᾳ πρὸ τινος χρόνου πείραμά τι ὑπὲρ παραχωρήσεως ταῖς γυναῖξι διδασκάλους οὐ μόνον τῶν Φρεβελιανῶν νηπιαγωγείων, ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ πρώτου ἔτους τῆς προκαταρκτικῆς προπαιδείας.

Πρὸς διεκρίνησιν τοῦ ζητήματος σπεύδωμεν ἵνα ὑπενημιχισθῶμεν τῷ Ἑλληνι ἡμῶν ἀναγνώ-

στη, ὅτι ἐν Ἰταλίᾳ τὸ ὅλον δημοτικὴν τῆς ἐκπαίδευστος σύστημα σύγκειται: α'.) ἐκ τῶν νηπιαγωγείων, β'. ἐκ τῶν κατωτέρων στοιχειωδῶν ἢ προκαταρκτικῶν τάξεων, α', β' καὶ γ'. καὶ γ'.) ἐκ τῆς δ' ἀνω-έρας καὶ ἐκ τριῶν, ἄσπερ ὠνόμασαν τεχνικὰς, συμπεριλαμβανούσας τὴν πρὸς τὰς τέχνας καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα συντελεστικὴν ἐκπαίδευσιν.

Κατόπιν προτάσεων ἐκ μέρους τῶν περὶ τὰ παιδαγωγικὰ δεινῶν, ἐθεωρήθη εὐλογον διὰ τὰ τῶν ὀρφανῶν νηπιαγωγεία, ἵνα καὶ αἱ τρεῖς κατώτεραί τάξεις ἐμπιστεύωνται εἰς πτυχιούχους διδασκαλίστας ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν καθηγητῶν Λυκείων ἢ Γυμνασίων. Καὶ μολοντί τὰ πρῶτα ταῦτα τῆς γυναικοδιδασχῆς πειράματα δὲν ἀντεπεκρίθησαν εἰς τὰς τῶν θιασωτῶν προσδοκίας, οὔτε ἡ κοινὴ τῶν νοσημόνων γνώμη ἀπεθαρρύνθη, οὐδ' ἡμεῖς αὐτοὶ θεωροῦμεν τὸ ζήτημα θεωρητικῶς ἢ πρακτικῶς ἐξηνητημένον.

Οὐδεὶς θὰ ἀντείπῃ ἡμῖν διατεινομένοις, ὅτι ἡ μητρικὴ ἀνατροφή καὶ μέθοδος εἶναι πασῶν ἢ φυσικωτέρη καὶ ὅτι ἡ καὶ οὐχὶ ὁ διδάσκαλος εἶναι ἡ ἄμεσος τῆς μητρὸς διάδοχος.

Ὁ ἀνὴρ, φύσει σκαιότερος, ἰσχυρότερος καὶ μᾶλλον τῆς γυναικὸς οἰηματίας, δυσκόλως δύναται νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν ἀβρὰν καὶ πλήρη αὐταπαρνήσεως θέσιν, ἣν ἡ πρώτη παιδεία ἀπαιτεῖ. Ὑπάρχει τι τὸ γελοιότερον ἀνδρὸς ἀναλινίζοντος καὶ βουκαλίζοντος τεχνίον;

Μετὰ τὴν φυσικὴν γαλουχίαν ἐπέρχεται ἡ ἠθικὴ ἄμφοτέρων δὲ μόνῃ ἡ γυνὴ κέκτηται τὸ μονοπόλειον.

Ἐγνωεῖται δ' οἴκοθεν, ὅτι ὁ λόγος περὶ νηπίων καὶ παιδῶν μηκέτι τὸ ἕκτον τῆς ἡλικίας αὐτῶν ἔτος ὑπερβάντων. Καὶ τοῦτο κατὰ μέσον ὄρον, διότι αἱ φυσιολογικαὶ καὶ ψυχολογικαὶ ἐξαίρεσες εἶναι πλεῖστοι ὅσαι.

Ἡ γυνὴ παρὰ τῆς φύσεως ἐτέχθη πρώτη τοῦ ἀνθρώπου διδάσκαλος, ἡμεῖς δὲ, ὑποβηθῶντες καὶ οὐδέποτε ἀποτασόμενοι αὐτῇ, ὀφείλομεν τὴν πρώτην τῶν παιδῶν ἄμφοτέρων τῶν φύλων ἐκπαίδευσιν ἵνα ἐμπιστευώμεθα τῇ κατὰ φύσιν καὶ ἀρχετύπῳ ἐκείνῃ διδασκάλῳ.

Ὁ Μισελὲς λέγει: « Ἀφαιρουμένου τοῦ παι-

δὸς ἐκ τῆς μητρὸς πρὸς ἐκπαίδευσιν, ἡ μήτηρ κλαίει... μὴ ἀποδώσῃτε τὰ δάκρυα ἐκεῖνα εἰς ἀδυναμίαν. Ἐὰν προσέξῃτε, θὰ νοήσῃτε, ὅτι ἡ αἰτία τῶν δακρύων ἐκείνων εἶναι ἰσχυροτέρα ὁ υἱὸς τῆς ἔχει εἰσέτι τὴν ἀνάγκην τῆς.

Ἡ γαλουχία δὲν ἀπετελέσθη ἐν αὐτῇ τῇ τῆς ζωῆς ἀπαρχῇ, ἢ νοερά, ὡς ἡ φυσικὴ τροφή, ὀφείλει νὰ περιβληθῇ τὴν μορφὴν τοῦ γ. λικτός: δέον τοῦτέστι νὰ ῥευστῇ, γλιερά, γλυκεῖα, ζῶσα. Μόνῃ ἡ γυνὴ δύναται νὰ παράσχη αὐτὴν. Οἱ ἄνδρες ἀπεναντίας ἀπαιτοῦσι, μόλις φουμένων δύο ὁδόντων, ὅπως ὁ παῖς τρώγῃ ἄρτον καὶ τύπτουσιν αὐτὸν μὴ δάκνοντα. Δότε αὐτῷ ἔτι γάλα, πρὸς Θεοῦ, καὶ μετ' ἀφάτου χαρᾶς θὰ τὸ πῖν. »

Ὁ ἀνὴρ, χειριζόμενος τὸ παιδίον, πολλάκις κινδυνεύει νὰ τὸ θραύσῃ, ὡς κηπουρὸς ἀδέξιος τρυφερὸν ἀνθύλλιον.

Ἡ τῆς γυναικὸς ἠπία συμπεριφορὰ τὰ μέγιστα συμβάλλεται πρὸς τὴν μόρφωσιν τοῦ αἰσθηματικοῦ καὶ ἰδεώδους τοῦ τεχνίου χαρακτῆρος.

Μὴ λησμονῶμεν, ὅτι ἡ ἀνατροφή δέον νὰ προηγήται πάσης ἐκπαίδευστος, οὔσα ὁ θεμέλιος καὶ ἀκρογωνιαίος αὐτῆς λίθος.

Ὅσάκις ἀναμνησθῇ τις, ὅτι ἡ ὑπομονὴ καὶ τὸ εὐπροσῆγορον, ἢ εὐαισθησία, ἢ πραότης τοῦ τρόπου εἶναι τῆς γυναικὸς χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα καὶ ὅτι ταῦτα πάντα συντελοῦσιν εἰς πᾶσαν ἀτομικὴν ἠθικότητα, δὲν δύναμεθα νὰ μὴ παραδεχθῶμεν, ὅτι αὐτῇ τῇ γυναικὶ ἀνήκει ἢ προκαταρκτικῆ τῶν παιδῶν ἡμῶν ἐκπαίδευστος.

Οἱ τοῦ φυσιολογικοῦ κόσμου νόμοι ἀνανακλῶνται ὡς εἰπεῖν καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἠθικὴν. Θήλη ἢ ἐμβρυολογία μᾶς παρουσιάζει μέχρις ἐκείνου τὸν ἀγέννητον ἀνθρωπον, τοιοῦτον λοιπὸν δέον νὰ τὸν θεωρῶμεν καὶ ἡμεῖς, πρὶν ἢ εἰσελθῇ εἰς τὸν πνευγηρὸν τῆς κοινωνίας ἡμῶν κύκλον.

Δὲν εἶναι αὐτόχρονη ἀντιλογία τὸ παραδέχσθαι μὲν, ὅτι αἱ γυναῖκες εἰσι περὶ τὰ λεπτά, τὰ ἀβρὰ καὶ καλά, δεξιότεραι καὶ

τὸ θεωρεῖν αὐτὰς ἀναρμοδίους, προκειμένου περὶ τοῦ λεπτοτάτου καὶ καλλίστου πάντων, οἷα ἡ ψυχολογικὴ τοῦ παιδὸς διάπλασις;

Ἄλλὰ, εἴποι τις ἂν, ἡ γυνὴ οὐ κέκτηται ἐπὶ τοῦ παιδὸς τὴν αὐτὴν τοῦ ἀνδρὸς σθεναρὰν καὶ σταθερὰν ἐξουσίαν. Ἀπόδειξις δὲ τούτου ὅτι καὶ αἱ μητέρες, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἀναγκάζονται νὰ ἐπικαλῶνται τὴν τοῦ πατρὸς ἀρωγὴν πρὸς τὸν σωφρονισμὸν τῶν τέκνων. Πλὴν ἀλλὰ τοῦτο καὶ παραδεχόμενον οὐδὲν ἄλλο ἀποδεικνύει, ἢ ὅτι μητέρες τινές, ἐκ τοῦ συνεχοῦς καὶ ἀδυνάτου μετὰ τῶν τέκνων συσχετισμοῦ, ἀπώλεσαν τὴν ὑπὸ τῆς φύσεως διαπεπιστευμένην αὐταῖς ἐπιρροήν. Ἄλλως τε ἡ πείρα καὶ ἡ ἱστορία μᾶς διδάσκει, ὅτι καὶ πλεῖστοι ὅσοι πατέρες ἦσαν, εἰσι καὶ θὰ εἶναι τοιαύτης πλημμελοῦς ἰδιοσυγκρασίας.

Ἄλλοι πάλιν θὰ ἀντείπωσιν ἡμῖν, ἰσχυρίζόμενοι ὅτι κάλλιον ὁ διδάσκαλος τῆς διδασχᾶλου δύναται νὰ διαπλάσῃ τὸν πολιτικὸν τοῦ ἀνδρὸς χαρακτῆρα ὅτι οἱ παῖς, ὅστις τὸ πᾶν πηθικίζων ἀπομιμνῆται, εὐρίσκει μὲν ἐν τῷ διδασκάλῳ, οὐχὶ δὲ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τρόπους καὶ ἔξεις ἀπομιμητέας. Ἡμεῖς δὲ θέλομεν διὰ μιᾶς καὶ μόνῃς ἐρωτήσεως ἀπαντήσαι: Νομίζετε ὅτι τὸ καλὸν γάλα δὲν στερεοποιεῖ τὰς τοῦ παιδίου σάρκας πλέον τοῦ μᾶλλον συγκεντρωμένου ἐκχυλίσματος τοῦ φημιζομένου λεβεγίου κρέατος; Καὶ οὐ μόνον τὸ καλὸν γάλα εἶναι προτιμότερον πρὸς σύστασιν ἰσχυρῶν ἐν τῷ παιδί μύων καὶ συμπαγῶν ὀστέων, ἀλλ' οἷαδὲποτε οὐσιωδεστέρα τροφή, οὔσα δυσπεπτοτέρα, θὰ καθίστα τὸ σῶμα ἀδύνατον καὶ νοσηρὸν. Πλὴν ἀλλὰ οἱ τῆς φυσικῆς ἀφομοιώσεως νόμοι ἐφαρμύζονται καὶ ἐπὶ τῆς ἠθικῆς ἀφομοιώσεως: οἱ δὲ ἦποι καὶ πρᾶεῖς τῆς διδασχᾶλου τρόποι θὰ μεταβληθῶσιν εἰς τρόπους καὶ ἔξεις τοσοῦτω μᾶλλον ἀνδρικὰς ἐν τῷ παιδί, καθόσον θέλουσιν ἐντελεστερώς ὑπὸ τῆς ἀγωγῆς ἀφομοιωθῇ.

Καὶ ἂν ὁ παῖς ἐνώπιον τοῦ διδασχᾶλου κρατεῖται ἐκ φόβου, πρὸ τῆς διδασκαλίσσης συνέχεται ἐξ ἀγάπης καὶ συμπαθείας: ἐνώπιον τοῦ πρώτου ἵσταται ὡς στρατιώτης, πρὸ τῆς ἄλλης φέρεται ὡς ἱππότης. Ἡ φωνὴ τοῦ παιδαγωγοῦ εἶναι κρούσις τυμπάνου, ποιοῦσα τὸν μαθητὴν

ν' ανακίρηται, ή τής διδασκάλου φωνή είναι μη-
τρική μελωδία καταβέλγουσα και καταγοητεύου-
σα αυτόν.

Τίς εξ ήμῶν, ανατρέχων εις την νηπιακήν
αυτουήλικιαν, δεν αναπολεῖ μετ' αφάτου συγκι-
νήσεως τās πρώτας τής διδασκαλίας παραι-
νέσεις; ολίγιστοι ὅμως οί μετ' ευγνωμοσύνης
αναμιμνησκόμενοι τās τῶν διδασκάλων τραχείας
και ξηράς νοθεσίας.

Φ. Φ. ΟΔΔΗΣ,
Δ. Φ.

(Ακολουθεῖ συνέχεια).

ΣΥΜΒΟΛΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ
ΤΟΥ ΕΝ ΑΙΓΥΠΤῳ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ
ὑπό Γ. Γ. ΜΑΖΑΡΑΚΗ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

(Συνέχεια)

§ ζ'. Μεγίστη ἐπικρατεῖ σύγχυσις και ἀσυμ-
φωνία ὡς πρὸς τοὺς διαδόχους τοῦ Πολιτιανοῦ
και τὸν χρόνον τής πατριαρχίας ἐκάστου (1),
προσελοῦσα ἐκ τοῦ ὅτι οί μὲν βυζαντινοί
χρονογράφοι τότε μόνον ἐποιοῦντο λόγον περὶ
τῶν Πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας, ὡσάκις οὔτοι
ἀνεμιγνύοντο εἰς τās θρησκευτικὰς διενέξεις,
ὧν ἦν τότε θέατρον ή βασιλεύουσα, οί δὲ
Κόπται και Ἀραβες ἐλαχίστην κατέβαλλον
φροντίδα πρὸς ἐξακρίβωσιν γεγονότων μετρίως
αὐτοῦς ἐνδιαφερόντων, δι' ὃ και ὁ ήμέτερος
Εὐτύχιος, και περ ὧν, ὡς ἐκ τής θέσεώς του, ὁ
μόνος δυνάμενος νὰ ἐξακριβώσῃ τὴν ἀλήθειαν,
πολλάκις ἀπεπλανήθη. Καί κατά μὲν τὸν πίνακα
τής διαδοχῆς τῶν Πατριαρχῶν τὸν ἀντιγραφέντα
ἐξ ἀρχαιοτέρου, ἐν Κωνσταντινουπόλει εὐρεθέντος
ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Κυπριανοῦ τῷ 1770,
διάδοχος τοῦ Πολιτιανοῦ ἐγένετο Ἀπολλινάριος
ὁ γ'. τῷ 779, ὅστις ἐπατριάρχησεν εἴκοσι δύο

(1) Ἴδου ἀπόσπασμα τῶν ἐν τοῖς κώδεξι τοῦ
Πατριαρχείου πινάκων τής διαδοχῆς τῶν Πατρι-
αρχῶν.

ἔτη, μετ' αὐτὸν δὲ Χριστόδουλος τις τῷ 812,
πατριαρχήτας ἔτη εἴκοσι τέσσαρα, και εἶτα
ὁ Εὐστάθιος τῷ 835, πατριαρχήτας μόνον
τέσσαρα ἔτη. κατά δὲ τὸν Εὐτύχιον, τὸν Πολι-

ΑΡΧΑΙΟΤΑΤΟΣ ΠΙΝΑΞ	ΠΙΝΑΞ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ ΑΡΓΕΝΤΟΥ.	ΠΙΝΑΞ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ.	ΠΙΝΑΞ ἸΕΡΟΘΕΟΥ Α'.
Ἰουλιανός (Πολιτιανός).	Πολιτιανός... 777—821=35 ἔτη	Πολιτιανός... 778—821=44 ἔτη	Πολιτιανός... 771—785=14 ἔτη
Εὐστάθιος	Εὐστάθιος... 821—825=4 »	Ἀπολλινάριος 789—841=52 »	Ἀπολλινάριος 785—808=23 »
Χριστόφορος	Χριστόφορος 825—857=32 »	Χριστόδουλος, 812—836=24 »	Χριστόδουλος, 808—825=17 »
Σωφρόνιος	Σωφρόνιος... 836—847=11 » (sic)	Εὐστάθιος... 836—839=4 »	Χριστόφορος... 825—846=21 »
Μιχαήλ α'.	Μιχαήλ α'... 847—871=24 »	Χριστόφορος... 840—855=15 »	Εὐστάθιος... 846—855=9 »
Μιχαήλ β'.	Μιχαήλ β'... 872—907=35 »	Σωφρόνιος... 855—868=13 »	Σωφρόνιος... 855—868=13 »
		Μιχαήλ α'... 868—878=10 »	Μιχαήλ α'... 868—879=10 »
		Μιχαήλ β'... 879—909=30 »	Μιχαήλ β'... 879—909=30 »

Ὅτι οί πίνακες οὔτοι εἰσὶν ἐσφαλμένοι, πλην
τοῦ πρώτου, ὅστις δυστυχῶς περιορίζεται εἰς ἀπλήν
ὀνομάτων ἀναγραφήν, ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν ἐπομένων

τιανὸν διεδέξατο ὁ Εὐστάθιος και τούτον ὁ
Χριστόφορος, οὐ ἔχομεν βεβαίως χρονολογίας.
Ἡμεῖς εὐρίσκοντες τὸν Εὐτύχιον μᾶλλον συμ-
φωνοῦντα πρὸς τοὺς βυζαντινοὺς ἱστορικούς,
ἐπόμεθα αὐτῷ, ἐξοβελίζοντες τ' ὄνομα τοῦ Ἀ-
πολλινάριου ἢ Βαλεντιανοῦ, ὡς θεωροῦντες
τούτο, καθὼς και τὸ ἐν τῷ ἀρχαιοτάτῳ πινάκι
Ἰουλιανός, παραφθορὰν τοῦ ὀνόματος Βαλαδίαν,
δι' οὗ ὠνόμασε τὸν Πολιτιανὸν ὁ Εὐτύχιος. Ὁ
Εὐτύχιος, καθ' ήμᾶς, ήθέλησε νὰ ἐξαραθίσῃ
τὸ ὄνομα τοῦ Πολιτιανοῦ, ὡς περὶ τοῦ ἑαυτοῦ
και τοῦ προκατόχου του Χριστοδούλου ἐπραξεν,

α', ὁ Χριστόφορος ἔγραψεν ἐπιστολήν περὶ τὸ 880
πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα Θεόφιλον ὑπὲρ προσκυνήσεως
τῶν ἁγίων εἰκόνων ἀπὸ κοινού μετὰ τῶν Πατριαρχῶν
Ἰωβ Ἀντιοχείας και Βασιλείου Ἰεροσολύμων, μεθ' ὧν
προήδρευσε τής ἐν ἔτει κόσμου 6844, ἀπὸ Χριστοῦ
δὲ 836, ἀθροισθείσης ἐν Ἰεροσολύμοις Συνόδου, περὶ
τῆς γράφει ὁ πολὺς Δοσίθεος (Περὶ τῶν ἐν Ἰεροσολ.
πατριαρχευσάντων, Βιβλ. Ζ'. κεφ. θ'. § δ'): « Εἰς
« ἀραβικὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν λεγομένην εὐρο-
« μεν, ὅτι συνήλθον εἰς Ἰεροσόλυμα Χριστόφορος
« Ἀλεξανδρείας και Ἰωβ Ἀντιοχείας, ὄντος
« Ἰεροσολύμων τοῦ Βασιλείου, συνήλθον δὲ αὐτοῖς
« και Ἐπίσκοποι ἑκατὸν ὀγδοήκοντα και πέντε, ἡγού-
« μενοι ἑκατὸν ὀγδοήκοντα και μοναχοὶ χίλιοι ἑκατὸν
« πενήκοντα και τρεῖς, οί πάντες χίλιοι πεντακῆσιοι
« και ἐννέα, ἐν μηνὶ Ἀπριλίῳ, Ἰνδ. δεκάτης τετάρτης,
« ἔτους ἑξακισχιλιοστού τριακισιοστού τεσσαρακιστού
« τετάρτου, κατά τῶν εἰκονομάχων κτλ. ». — β',
ὁ Σωφρόνιος ἔγραψε πρὸ τοῦ 842 ἐπιστολήν πρὸς
Θεόφιλον τὸν Αὐτοκράτορα ὑπὲρ προσκυνήσεως τῶν
εἰκόνων, ὁ αὐτὸς δὲ τῷ 858 κατέκρινε τὸν Φώτιον
ὡς εἰσπιδήσαντα ἐπὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου και ἐ-
ξώσαντα τὸν Ἰγνάτιον, ὡς ἐμφαίνεται ἐν τοῖς πρακτικοῖς
τῆς τῷ 869 συνελθοῦσης κατὰ Φωτίου Συνόδου. — γ',
Μιχαήλ ὁ α'. ἐπεμψε Τοποτηρητὴν εἰς τὴν κατὰ
Φωτίου ἀθροισθεῖσαν ἐν Κωνσταντινουπόλει Σύνοδον
τῷ 5 Ὀκτωβρίου τοῦ 867, ὅστις μόλις ἀφίκετο
ἐκεῖσε, τὸν Φεβρουάριον τοῦ 870. — δ'. Μιχαήλ ὁ
β'. ἀπέστειλε Τοποτηρητὴν του εἰς τὴν τῷ 879
ὑπὲρ Φωτίου ἀθροισθεῖσαν Σύνοδον τὸν Ἀββᾶ Κοσμάν,
κομιστὴν ἐπιστολῶν πρὸς τε τὸν Φώτιον και τὸν
Αὐτοκράτορα. Ἀλλ' ή κορωνὶς τής ἀνακριθείας εὐρηται
ἐν τῷ καθορισμῷ τής πατριαρχίας τῶν διαδεχθέντων
Μιχαήλ τὸν β'. Χριστοδούλου και Εὐτυχίου· διότι,
και τοι ἐν τῷ χρονικῷ του ὁ Πατριάρχης Εὐτύχιος
ρήτῳ λέγει, ὅτι ὁ Ἰεροσολύμων Ἠλίς ἐχειροτόνησεν
ἐν Ἰεροσολύμοις τὸν προκατόχον του Χριστοδούλου

ἑαυτὸν μὲν καλέσας Σαῖδ (Εὐτυχιῶν), τὸν δὲ
Χριστοδούλου Ἀβδ—Ἐλ—Μεσίεχ (Δούλον τοῦ
Μεσίου, Χριστοῦ)· παραγραφῶν δὲ αὐτὸ εἰς τοῦ
πολιτεία, θάλαδ ή θέλεδ ἀραβιστί, ἐσχη-
μάτισε τ' ὄνομα Βαλαδίαν.

§ η'. Ὑπὸ τὸν διαδεχθέντα τούτον Εὐστάθιον,
ὅστις ἐπτριάρχησε μόνον ἔτη τέσσαρα, ή
Ἐκκλησία Ἀλεξανδρείας ἐξημιώθη μεγάλως
ἐκ τής ἐνισχύσεως τής ἀντιπάλου Κοπτικῆς,
εἰς ἣν προσήλθον οί γνωστοὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα
Βαρσανουφίανοι αἵρετικοί. Εἰς τούτο θὰ συνετέ-
λεσεν οὐκ ὀλίγον και ή τοῦ Εὐσταθίου ἀνικανότης·
διότι, κατά τὸν Εὐτύχιον (1), οὗτος ἦν τὸ
πρῶτον ὑφάντης, ἐγένετο δὲ μοναχός ὅτε εὖρε
θησαυρόν, ὃν μετεχειρίσθη πρὸς ἀνεργεσιν
ἐκ θάβρων τής ἐκκλησίας τής μονῆς Ἐλ
Κοσαῖρ (2), ἥς ἐγένετο θραδύτερον ἡγούμενος·
ἦτο ἐπομένως ἀνθρωπος ἀπλοῦς και ἀναπαρκῆς
εἰς τās τωσαύτας τής Ἐκκλησίας ἀνάγκας.
Εὐτυχῶς ὁ τοῦτον διαδεχθείς τῷ 805 Χριστό-
φορος ἦτα ἀνήρ πεπαιδευμένος, ὡς φανεροῦται

τὸν Χαλεπῆ, τίθησι δὲ ὁ ἴδιος τὴν ἑαυτοῦ ἀνοδὸν
ἐπὶ τὸν πατριαρχικὸν θρόνον τῷ 938, ὁ μὲν γ'.
πίναξ τίθησι τὸν Εὐτύχιον ἀπὸ τοῦ 914—917, γράφων ¹²¹
ὅτι ἐχειροτονήθη ὑπὸ τοῦ Ἰεροσολύμων Ἠλία, διάδοχον
αὐτοῦ τίθησι τὸν Χριστοδούλου ἀπὸ τοῦ 921—939,
ὃν θέλει χειροτονηθέντα ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Εὐτυχίου ὁ
δὲ δ'. πίναξ τὸν μὲν Εὐτύχιον ἀναγράφει Πατριάρχη
ἀπὸ τοῦ 914—921 και, τούτου παρατηθέντος, τίθησι
διάδοχον αὐτοῦ τὸν ὑπ' αὐτοῦ χειροτονηθέντα Χριστό-
δούλου ἀπὸ τῷ 921 μέχρι τοῦ 937! Ἡμεῖς φρονοῦμεν
ὅτι δέον μετὰ τοῦ Ἀπολλινάριου νὰ διαγραφῇ και ὁ ^a
ὡς διάδοχος αὐτοῦ φερόμενος Χριστοδούλος, ὅστις
εἶναι αὐτὸς ὁ προκατόχος τοῦ Εὐτυχίου, ἀφοῦ και
ή συνοδεύουσα τ' ὄνομά του σημείωσις λέγει, ὅτι ἐχει-
ροτονήθη ὑπὸ τοῦ Ἠλία, μεταθὰς εἰς Ἰεροσόλυμα τῷ
787, ἐν τῷ ἀπὸ τοῦ Εὐτυχίου γνωστὸν ἔστιν ὅτι ὁ
Ἠλίς ἀνῆλθεν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῷ 873!

(1) Εὐτύχιος, Β' 411.

(2) Ἡ Κοσαῖρ αὕτη κεῖται παρὰ τὴν Ἐρυθρὰν
ἀνεγερθεῖσα ἐπὶ τοῦ Λευκοῦ Αἰμῆνος τῶν Πολεμαίων.
Ἡ νεωτέρα πόλις, ἣν ὠχύρωσεν ὁ Σουλτάνος Σελὴμ
κατὰ τὴν 15'. ἐκατονταετηρίδα και ἦτις μέχρι τής
κατασκευῆς τοῦ σιδηροδρόμου ἐπὶ τοῦ Ἰσμοῦ τοῦ
Σουεῦς θεωρεῖτο ὡς ἐπίγειον τής Ἀνω Αἰγύπτου,
κεῖται 8 μίλια νοτιότερον ἐκείνης, ἀσήμαντος σή-
μερον και μόλις ὑπὸ 1200 ψυχῶν οἰκουμένη.

ἐκ τε τῆς προαναφερθείσης πραγματείας αὐτοῦ («Τὴν ὁμοίαν ἢ ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου») καὶ ἐτέρας πραγματείας ὑπὸ τὴν περιέργον ἐπιγραφὴν «Λόγος εἰς τὴν παραβολὴν τοῦ ὄφρος καὶ τοῦ πλουσίου», ἀποδιδόμενην αὐτῷ, ἣτις ἀπόκειται ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ Οὐατικανοῦ, ὡς ἐπίσης ἐκ τῆς μετὰ Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου περὶ τῶν ἀγίων εἰκόνων ἀλληλογραφίας αὐτοῦ καὶ τῆς πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα Θεόφιλον ἐπὶ τοῦ ἰδίου ἀντικειμένου κοινῆς αὐτοῦ τε καὶ τῶν Πατριαρχῶν Ἰωβ' Ἀντιοχείας καὶ Βασιλείου Ἱεροσολύμων ἐπιστολῆς, ἥς ἡ σύνταξις ἀποδίδεται αὐτῷ. Τοιοῦτος ἀνὴρ πολλὰ ἠδύνατο νὰ κατορθώσῃ, ἂν μὴ μετὰ τὴν ἀνάρρησίν του προσεβάλετο ὑπὸ παραλυσίας, ἕνεκα τῆς ὁποίας ἀνέθηκε τὴν κυβέρνησιν τοῦ θρόνου εἰς τινὰ Ἐπίσκοπον Πέτρον, καὶ ἂν ἡ Αἴγυπτος μὴ ὑπέφερον ἐκ τε τοῦ μεταξὺ τῶν τοῦ μεγάλου Ἀαρὼν-ἔρ-Ρασχιδίου Ἀβου-Ἀβδ-Ἀλλάχ καὶ Ἐλ-Μαμουν ἐμφυλίου περὶ διαδοχῆς τῆς Χαλιφίας πολέμου καὶ ἐκ τῆς ἐπιδρομῆς τῶν ἐν Ἰσπανίᾳ Ὀμειάδων κατὰ τῆς Αἰγύπτου (1). Ἡ ἐπιδρομὴ αὕτη τῶν Ὀμειάδων ἐγένετο μεγίστων συμφορῶν πρόξενος εἰς τοὺς δυστυχεῖς Χριστιανούς, ἰδίᾳ δὲ τοὺς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἔνθα καὶ διέτριβον φαίνεται τότε ἀμφότεροι οἱ Πατριαρχαὶ, κακοποιηθέντες ὑπὸ τοῦ Τοποτηρητοῦ τῶν Ἀββασιδῶν Ἐμίρου Ἰαμου καὶ ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν Ὀμειάδων, μεθ' ὧν εἶχον ἐνωθῆ οἱ ἐν τῇ πόλει, ὅπως ἀπαλλαγῶσι τοῦ ὑπερασπιτοῦ των· διότι οἱ ἀποκρουσθέντες εἰσῆλθαν μανιώδεις εἰς τὴν πόλιν, ἣν ἐλεηλάτησαν, κατέστρεψαν τὸν διὰ μεγάλης δαπάνης ἐπισκευασθέντα ναὸν τοῦ Σωτῆρος, κατέσφαξαν ἄνευ διακρίσεως πολλοὺς Χριστιανούς, Ἰουδαίους καὶ δὴ καὶ Μωαμεθανούς καὶ ἔθηκαν πῦρ εἰς διάφορα τῆς πόλεως μέρη. Ὡς νὰ μὴ ἤρουν τὰ δεινά, ἅτινα ὑφίσταντο οἱ Χριστιανοὶ ἐκ τῶν ἐπιδρομῶν τούτων, καθ' ἧς, διαρκεσάσας ἐπὶ τινὰ ἔτη, πολλαὶ ἐκκλησίαι καὶ μοναστήρια πολλαχού τῆς χώρας κατεστράφησαν, προστέθησαν τὰ ἐκ τῆς καταδυναστείας τοῦ προαναφερθέντος Ἀβδ-Ἐλ-Ἀζίζ, ὅστις, ἐπωφεληθεὶς τῆς ἐπι-

(1) Ρενωδῶτος, σελ. 251 καὶ ἐπόμε.

κρατούσης ἀναρχίας, κατέστη ἀπονητὶ κύριος μεγίστου μέρους τῆς Αἰγύπτου τῷ 823 καὶ ἤλπισεν, ὅτι ἤθελε δυναθῆ νὰ ἐκδιώξῃ τοὺς Ἰσπανοὺς διὰ τοῦ λιμοῦ, ἀφ' ᾧ καὶ ἐπυρπόλησεν ἅπαντας τοὺς σιτοβολῶνας, ἐξ οὗ μέγας ἐπῆλθε καθ' ἅπασαν τὴν Αἴγυπτον λιμὸς (1). Οἰκτρὰ ἦν ἀληθῶς ἡ κατάστασις τῆς Αἰγύπτου, ὅτε κατέλαθε τὴν ἀρχὴν ὁ φιλόμοσος Ἐλ Μαμουν. Πρῶτον ἔργον αὐτοῦ ἦν ὁ διορισμὸς ὡς Ἐμίρου ἐν Αἰγύπτῳ τοῦ Ἀβδ-Ἀλλάχ (2), ἀνδρὸς ἐξόχου ἱκανότητος, ὅστις ἠδυνήθη ἐντὸς θραχέος ἡ ἀναγκαστὴ τοὺς Ἰσπανοὺς εἰς ὑποχώρησιν καὶ ἐπροστάτευεν οὐκ ὀλίγον τοὺς Χριστιανούς. Ἡ δικαία τοῦ Ἀβδ-Ἀλλάχ κυβέρνησις καὶ ἐκτακτος εὐφορία τῆς χώρας ἀνεκούφισαν ὀπασοῦν τὰς ἐκ τοῦ ἐμφυλίου πολέμου καὶ τῶν ἐξωθεν ἐπιδρομῶν ἐπελθούσας συμφοράς. Οὐδεμίᾳ δ' ἀμφιβολίᾳ ὑπάρχει, ὅτι οἱ ἡμέτεροι ἐτύγχανον μὲν ἐξαιρετικῆς προστασίας βασιλεύοντος τοῦ Ἐλ Μαμουν, χάρις τοῦ πρὸς τὴν ἐλληνικὴν παιδείαν ἔρωτος αὐτοῦ καὶ τῶν προσπαθειῶν του πρὸς διάδοσιν αὐτῆς· μεταξὺ τῶν ὑπηρεσιῶν του διὰ μεταφράσεως τῶν κυριωτέρων ἔργων τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων, οἷον τοῦ Ἀριστοτέλους, Γαληνοῦ, Ἱπποκράτους, Εὐκλείδου, Ἀρχιμήδους Πτολεμαίου καὶ ἄλλων, μεγίστας δὲ ὠφελείας ἤθελον προσπορίσει εἰς ἑαυτοὺς ἐκ τῆς εὐμενοῦς ταύτης τοῦ Χαλίφου διαθέσεως, ἂν εἶχον Πατριαρχὴν βέκτην, οἷος ὁ Κοσμᾶς, ἢ ἐπιστήμονα, οἷος ὁ Πολιτιανός. Περὶ Χριστοφόρου οὐδὲν ἕτερον ἀναφέρεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ, εἰ μὴ ὅτι κατὰ τὸ 836 προήδρευσε μετὰ τῶν Πατριαρχῶν Ἰωβ' Ἀντιοχείας καὶ Βασιλείου Ἱεροσολύμων τῆς ἐν Ἱερουσαλὴμ ἀθροισθείσης ὑπὲρ τῆς προσκυνήσεως τῶν ἱερῶν εἰκόνων Συνόδου, εἰς ἣν συνήδρευσαν, καθὰ λέγει ὁ Δοσίθεος, ἑκατὸν ὀγδοήκοντα πέντε Ἐπίσκοποι, ἑκατὸν ὀγδοήκοντα καὶ εἰς ἡγούμενοι καὶ χίλιοι ἑκατὸν πενήκοντα καὶ τρεῖς μοναχοί (3).

(1) Σεβήρος παρὰ Ρενωδ. σελ. 256 καὶ 268.

(2) Ἐλ Μακίνας, σελ. 136.

(3) Λίαν ὑπερβολικοὶ φαίνονται ἡμῖν οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι. Ἡ ἀθροῖσις ἐντούτοις Συνόδου ὑπὲρ τῶν εἰκόνων ἐν Ἱεροσολύμοις ἀποδεικνύει τὴν ἀνοχὴν τοῦ διαδεχθέντος τὸν Ἐλ Μαμουν Χαλίφου Μωαμεδ-Ἐλ-

§ θ'. Ἐπὶ τοῦ διαδεχθέντος τῷ 836 τὸν Χριστοφόρον Σωφρονίου, ἀνδρός, κατὰ τὸν Εὐτύχιον, πεπαιδευμένου καὶ φιλοσόφου, οἱ συνδόντες τὰς Ἐκκλησίας τῆς Νουβίας καὶ Αἰθιοπίας μετὰ τῆς Κοπτικῆς δεσμοὶ ἐτι μᾶλλον συσφιγγήθησαν διὰ τῆς συνετῆς κυβερνήσεως τοῦ Κόπτου Πατριάρχου Ἰουσάβ καὶ τῆς εὐνοίας τοῦ Ἐμίρου ἄλλοτε ἐν Αἰγύπτῳ χρηματίσαντος ἀδελφοῦ τοῦ Μαμουν νέου Χαλίφου Μοττάσεμ Β'-Ἰλλάχ πρὸς τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Ἀντοχείᾳ Κόπτας Πατριάρχας Ἰουσάβ καὶ Διονύσιον. Ἡ πρὸς τοὺς Κόπτας πλὴν εὐνοία αὕτη τῶν κρατούντων οὐδόλως ἀπέβη, ὡς ἄλλοτε, ἐπιβλαθῆς τοῖς ἡμετέροις, τοῦ Σωφρονίου εἰς λίαν φιλικὰς διατελοῦτος μετὰ τοῦ Ἰουσάβ σχέσεις καὶ ἀπολαμβάνοντος τοῦ σεβασμοῦ πάντων, μάλιστα δὲ τῶν ἐν Βυζαντίῳ ἡμετέρων, οἵτινες τὴν ἐπιδειγνυμένην ὑπὸ τοῦ Θεοφίλου κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς βασιλείας του ψυχρότητα πρὸς τοὺς εἰκονομάχους ἐθεώρησαν ὡς ἀποτέλεσμα ἐπιστολῆς σταλείσης πρὸς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Σωφρονίου πρὸ τοῦ 842. Ἡ σχετικὴ ὁμως αὕτη τῶν Χριστιανῶν εὐημερία ἐστάθη ὀλιγοχρόνιος, ἀνακηρυχθέντος, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀαρὼν-Ἀβου-Ζιάφαρ-Ἐλ-Οὔδεκ-Β'-Ἰλλάχ, υἱοῦ ἐξ Ἑλληνίδος δούλης καὶ διαδόχου τοῦ Μοττάσεμ, Χαλίφου τοῦ Ζιάφαρ-Ἐλ-Μοτουάκελ-Ἀλα-Ἀλλάχ, ἀνδρὸς φιληρόνου, σκληροῦ καὶ φανατικοῦ, μόνην ἀρετὴν ἔχοντος τὴν περὶ τὰ στρατιωτικὰ ἱκανότητα (1). Οὗτος δεινὸν ἐκίνησε κατὰ τῶν Χριστιανῶν διωγμὸν, ἔβδομον τοῦτον ἀπὸ ἀλώσεως Ἀλεξανδρείας ἀναγραφόμενον, τῷ 850, ὅστις πάντας

Μοττάσεμ-Β'-Ἰλλάχ. Περὶ τοῦ Ἰωβ' μανθάνομεν παρὰ τοῦ Εὐτυχίου, ὅτι ἀνήλθεν ἐπὶ τὸν ἀποστολικὸν θρόνον Ἀλεξανδρείας τὸ α'. ἔτος τῆς Χαλιφίας τοῦ Μαμουν, δηλοῦν τῷ 818, καὶ ἐπιτράρχησεν ἔτη 30. Καὶ ἐν τῇ διαδοχῇ τῶν Πατριαρχῶν Ἀντιοχείας ἐπικρατεῖ ἡ αὐτὴ σύγχυσις, ἣν εἶδομεν καὶ εἰς τὴν τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας. Ἴδε The Patriarchate of Antioch ὑπὸ τοῦ αἰδ. I. M. Neal μετὰ παραρτημάτων καὶ σημειώσεων τοῦ ἐκδότου αἰδ G. Williams καὶ τὸ περὶ τῶν Πατριαρχῶν Ἀντιοχείας τοῦ ἀοιδίμου Κωνσταντίνου Κωνσταντινοπόλεως τοῦ ἀπὸ Σιναίου.

(1) Εὐτύχιος, Β'. 447 Ρενωδῶτος, σελ. 293.

τοὺς προηγούμενους ὑπερέβη, ἀφορμὴν λαβὼν ἐκ θλάβης, ἣν ἐφαντάσθη ὅτι ἰατρὸς τις χριστιανὸς ἐπροξένησεν εἰς αὐτόν! Τότε οἱ εἰς τὸ κράτος του ἐμβιούντες Χριστιανοὶ ὑπεχρέωθησαν νὰ φορῶσιν ὡς σημεῖον ἀτιμώσεως ῥάκη ἢ θυσάνους, ποικιλοχρούους ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων, νὰ μεταχειρίζωνται σχοινία ἀντὶ χαλινῶν καὶ νὰ ἀπεκονίζωσιν ἐπὶ τῶν ἀνωφελίων τῶν θυρῶν τῶν οἰκῶν των πιθήκους, κύνας καὶ διαβόλους ἢ χρῆσις τῶν ἵππων ἀπηγορεύθη αὐτοῖς καὶ ἐπεβλήθη εἰς μόνους τοὺς ἀνδρας νὰ φορῶσι ζώνας, ὧν ἡ χρῆσις ἀπηγορεύθη ταῖς γυναῖξί (1). Αἰνεωστὶ ἀνεγνηγερμένοι ἐκκλησίαι καὶ οἱ τάφοι κατηδαφίσθησαν· αἱ λιτανεῖαι καὶ αἱ λαμπάδες ἀπηγορεύθησαν, οὐδὲν δὲ Χριστιανῷ ἐπετρέπετο τοῦ λοιποῦ νὰ καταλάβῃ δημόσιόν τι ὑπόδημα. Οἱ κανονισμοὶ οὗτοι πολλακίς ἐκτοτε ἐτέθησαν ἐν ἰσχύϊ, ἀλλὰ δὲν φαίνεται ὅτι συνετέλεσαν μεγάλως, ὡς ἤλπισεν ὁ νομοθετήσας αὐτοὺς, εἰς τὸ ἄσπασθῶσιν οἱ Χριστιανοὶ τὸν ἰσλαμισμὸν. Ὁ διωγμὸς οὗτος ἐπεξετάθη καθ' ἅπαν τὸ κράτος, ἰδίᾳ δὲ ἐν Βαγδάτῃ, ἔνθα καὶ Ἰουδαῖοι καὶ Νεστοριανοὶ καὶ Ἰακωβίται καὶ Ὀρθόδοξοι ἐξ ἴσου ὑπέφερον. Ὁ ἐν Αἰγύπτῳ Ἐμίρης, ὃν ἐσφαλμένως οἱ ἱστορικοὶ ἀντὶ Γιεζιδ-Βέν-Ἀβδ-Ἀλλάχ, Ἀβδ-Ἐλ-Μεσίεχ καλοῦσιν, ἀπεφάσισε καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα τοῦ χριστιανισμοῦ νὰ ἐξαλείψῃ ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου· ἀπηγόρευσε ὅθεν τὰς κηδεῖας, τὴν κρούτιν τῶν ἱερῶν κωδῶνων (2), τὰς γενοῦναι τῆ φωνῆ γινομένης

(1) Οἱ Κόπται ὀλίγον ἐλυπήθησαν διὰ τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην, ὡς θεωροῦντες ἔκπαλαι τὸν ζωστῆρα ὡς τιμητικὸν τι καὶ ἀποδίδοντες αὐτῷ μυστικὴν σημασίαν.

(2) Ἡ χρῆσις τῶν κωδῶνων ἐν Αἰγύπτῳ εἶναι ἀρχαιοτάτη, ἂν πιστεῦσωμεν τὸν Ἐλ-Μακρίζην, ὅστις διηγεῖται, ὅτι ὅτε ἀφίκετο εἰς Ἀλεξανδρείαν ὁ ἀπεσταλμένος τοῦ Ἰουστινιανοῦ Ἀπολλινάριος, ἔκρουσαν τοὺς κωδῶνας, ὅπως συνέλθῃ ὁ λαὸς καὶ ἀκροασθῇ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Αὐτοκράτορος. Μετὰ τὴν ἀπαγόρευσιν αὐτῶν εἰσῆλθη ἡ χρῆσις τῶν σημάτων, ἅτινα ὁμως ἀπηγορεύθησαν τῶν 1352. Ἡ χρῆσις τῶν κωδῶνων ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἐκκλησίᾳ εἰσῆλθη περὶ τὸ 900, παραληφθεῖσα, ὡς λέγεται, παρὰ τῶν Ἑνετῶν.

προσευχάς καὶ αὐτὴν τὴν τέλεσιν τῆς θείας Μυσταγωγίας! Πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ τελευταίου μέτρου ἀπηγόρευσε αὐστηρῶς τὴν ἀγορὰν ἢ πώλησιν οἴνου, ἰδίᾳ ἐν Καίρω, ὥστε οἱ Χριστιανοί, ἀδυνάτου καταστάσεως τῆς προμηθείας τούτου, ἠναγκάσθησαν νὰ συνθλίβωσι σταφίδας ἐντὸς ὕδατος καὶ τὸ ἐξαγόμενον ὑγρὸν νὰ μεταχειρίζονται ἐν τῇ τελεσῇ τῆς ἀναμάκτου θυσίας (1). Ἐτι μᾶλλον ἐδεικνύθη ἡ θέσις τῶν Χριστιανῶν ἐκ τῆς ἀποτυχούσης ἀποπέρας τῶν Βυζαντινῶν, βασιλεύοντος Μιχαὴλ τοῦ Οἰνόφυλλου, τοῦ ν' ἀνακτιῶσι τὴν Αἴγυπτον τῷ 852, ὅτε ἠδυνήθησαν νὰ καταλάβωσι τὴν Ταμιθάβιν. Ὁ Σωφρόνιος πλήρης ἐτῶν καὶ κεκορημένος πικριῶν, ἀπέδωκε τὸ κοινὸν χρῆμα ἐξ ὕδρωπος τῶν 859, ἀφ' οὗ ἐν ἔτος πρότερον κατεδίκασε τὴν εἰσπῆδῆσιν τοῦ Φωτίου ἐπὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου καὶ τὴν ἐξορίαν τοῦ Ἰγνατίου (2).

(1) Ὁ Μακρίτζης λέγει, ὅτι ὁ διωγμὸς οὗτος ἤρξατο τὸ τελευταῖον ἔτος τῆς πεπριάρχιας τοῦ Ἰουσάβ, ὁ Ρενωδότος ὅμως θεωρεῖ αὐτὸν σφαλόμενον, σελ. 296. Ἡμεῖς φρονοῦμεν, ὅτι ὁ διωγμὸς οὗτος θὰ ἤρξατο τῷ 850 ἔτει, ὅτε ἦν Ἐμίρης ἐν Αἰγύπτῳ ὁ υἱὸς τοῦ Χαλίφου ὁ Ἐλ Μοντάσερ καὶ παρετόθη μέχρι τοῦ 862, ὅτε ἀπεβίωσεν οἰκτρῶς ὁ πατροκτόνος οὗτος. Ὁ Ἰουσάβ, κατὰ τοὺς Κόπτας ἱστορικούς, ἀπεβίωσε τῷ 242 τῆς Ἐγείρας, ἢ τῷ 856 ἀπὸ Χριστοῦ καὶ 572 τῆς ἐποχῆς τῶν Μαρτύρων.

(2) Λαθάνεται Ἐδύχιος, ὀρίζων ὡς ἔτος τοῦ θανάτου τοῦ Σωφρονίου τὸ 847, διότι ἐν τοῖς πρακτικοῖς, τῆς κατὰ Φωτίου ἀθροισθείσης ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδου τῷ 869 ἀναφέρεται, ὅτι καὶ ὁ Ἀλεξανδρείας Σωφρόνιος εἶχε καταδικάσει τὴν ἀνάρρησιν τοῦ Φωτίου, ἐξ οὗ συναγεται ὅτι τῷ 858 ἔζη ἔτι ὁ Σωφρόνιος. (Ἀκολουθεῖ συνέχεια)

ΕΛΛΑΣ, ΤΟΥΡΚΙΑ, ΙΣΤΡΟΣ

ὑπὸ
CHARLES BIGOT.

Μετάφρασις ὑπὸ Φ***

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΑΘΗΝΑΙ

(Συνέχεια)

Αὐτὸς ὁ τῶν τάφων των πλοῦτος ἀποδεικνύει ἀρκούντως τοῦτο. Ἄπαντες οὗτοι, ὅταν ὑπῆγον γὰ τους ἐξεγείρωσιν ἀπὸ τοῦ νηδύμου ὑπνου των, εἶχον ἐστεμμένα διὰ χρυσῶν φύλλων τὰ μέτωπα· ἅπαντες σχεδὸν ἔφερον ἐπὶ τοῦ

στήθους πλάκας χρυσὰς καὶ ἀπάντων εἶχον ἐκτυπώσαι μετὰ θάνατον τὴν προσωπίδα ἐπὶ φύλλου χρυσοῦ. Χρυσᾶ κοσμήματα ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων των, δακτύλιοι χρυσαῖ, σφραγιστῆρες, χρυσαῖ μυροδόχοι, εἰσι πράγματα οὐδέποτε ὑπάρξαντα κοινά, ἅτινα κατὰ τὴν ἐποχὴν μάλιστα ἐκείνην καὶ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ὦσι τοιαῦτα. Πολλὰ συντούτοις ἀγγεῖα ἀργυρᾶ καὶ χαλκᾶ· ταῦτα ὅμως λίαν ἔπαθον. Ὁ χρυσὸς εἶναι οὐ μόνον τὸ πολυτιμότερον τῶν μετάλλων, ἀλλὰ καὶ τὸ μᾶλλον ἀντέχον εἰς τὴν φθοράν.

Ἡ εἰς ἅπαντα ταῦτα τὰ ἔργα ἑλληνικὴ τέχνη πολὺ ἠττάται τῆς μετὰ τινος αἰῶνας. Ἡ χεὶρ τῶν ἐργατῶν εἶναι ἀκόμη πολλάκις ἀδέξιος, ἢ ἀδεξιότης δ' αὐτὴ ἔτι μᾶλλον γίνεται καταφανὴς προκειμένου περὶ παραστάσεως τῆς ἀνθρωπίνης μορφῆς ἢ τῆς ἀπεικονίσεως καὶ αὐτῶν τῶν ζώων. Ἐν τούτοις ἐκδηλοῦται ἀπὸ τοῦδε τὸ ἐνστικτον ἐκεῖνο τῆς ἀπομιμήσεως, ὅπερ εἶναι ἡ πηγὴ πάσης τέχνης. Μιμῶνται τὰ φύλλα τῶν ἀνθέων· ἰδοὺ καὶ ψυχαί, σπηλαί καὶ πολύποδες λίαν εὐδιάκριτοι. Ἡ τέχνη τῆς ἐγκολλήσεως τῶν μετάλλων εἶναι ἤδη γνωστὴ· δύο κολεοὶ ἐγχειριδίων δεικνύουσιν ἀληθεῖς εἰκόνας, ἐκτελεσθείσας διὰ τῆς ἐγκολλήσεως χρυσοῦ καὶ ἀργύρου ἐντὸς τοῦ χαλκοῦ, θαυμασίας ἀληθῶς διὰ τὴν ἐποχὴν εἰς ἣν ἐξετελέσθησαν. Ἡ μία τῶν εἰκόνων τούτων παρίστησι πολεμιστὰς θηρεύοντας λέοντας, ἐν δὲ τῇ ἑτέρᾳ φαίνεται λέων διώκων ἀγέλην ἐλάφων, ὧν μίαν κατασπαράσσει. Μεγάλως ἤθελεν ἀναμφιβόλως ἐκπλαγῆ ὁ Βενθenoῦτος Κελλίνης, ἂν ἔβλεπε τίνος ἦσαν ἱκανοὶ οἱ τρεῖς χιλιάδες περίπου πρὸ αὐτοῦ ἔτη ζήσαντες πρόκατοχοὶ τοῦ ἐν τῇ τέχνῃ (1).

Πληθὺς ὀπλων ἐν τοῖς τάφοις, πληθὺς ξιφῶν καὶ ἐγχειριδίων. Οἱ βασιλεῖς οὗτοι τῶν Μυκηναίων θὰ ἦσαν θεσβίως μεγάλοι θηρευταὶ ἀνθρώπων. Τὰ ξίφη ταῦτα, ἅτινα μικρὸν διαφέρουσι τότε μῆκος καὶ τὸ σχῆμα τῶν

(1) Benvenuto Cellini ἦν περίφημος Φλωρεντινὸς γλύπτης καὶ χρυσοκόος, ἀκμάσας ἀπὸ τοῦ 1500—1571.

ὄραιοτάτων νεωτέρων ξιφῶν, πλέον ἢ ἅπαξ θὰ ἐθάψησαν θεσβίως εἰς αἶμα, οἱ δὲ κήτορες αὐτῶν, ὡσάκις ἐσκέπτοντο περὶ ἑτέρας μετὰ ταύτην ζωῆς, ἀναμφιβόλως θὰ ἐφαντάζοντο, ὅτι καὶ ἐκεῖ θὰ διεξῆγον λαμπροὺς πολέμους αἰσικαί των χειριζόμενοι τὰ ξίφη ταῦτα.

Ἴδωμεν ἤδη τίνα χρονολογίαν δυνάμεθα νὰ δώσωμεν εἰς τὰ λείψανα ταῦτα τοῦ παρελθόντος. Μακρὰ διεξήθη ἐπὶ τούτου συζήτησις πρὸ ἐξ ἢ ἐπτὰ ἐτῶν ἐν Ἀθήναις, ἐν Γερμανίᾳ, ἐν τῷ Ἰνστιτούτῳ τῆς Γαλλίας καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἡ ἐπικρατέστερα ὅμως τὴν σήμερον γνώμη εἶναι, ὅτι καὶ ἐν Μυκῆναις ὁ κ. Σχλήμαν ἀνῆλθεν εἰς ἀρχαιότεραν τοῦ Ἀγαμέμνονος ἐποχὴν, ὡς ἐν Τρωάδι εἰς ἀρχαιότεραν τοῦ Προιάμου. Παραβλλόμενα τὰ εὐρήματα ταῦτα τῶν Μυκηναίων πρὸς ἄλλα γνωστά, φαίνονται ὁμοιάζοντα μᾶλλον πρὸς τὰ τῆς λυδίας τέχνης. Οὐδὲν ἔγχοσ φαίνεται ἔτι τῆς ἐπιδράσεως τῆς Φοινίκης καὶ τῆς Αἰγύπτου· οὐδὲν τὸ δυνάμενον ν' ἀνακαλέσῃ τὴν ἰδέαν τῶν Ἰώνων ἢ τῶν Δωριέων. Ἐν τῇ θῆα τῶν κειμηλίων τούτων ἐπανερχονται εἰς τὴν μνήμηνοὶ ἀρχαῖοι ἑλληνικοὶ μῦθοι, οἱ πραγματευόμενοι περὶ τῆς ἐκ Λυδίας καὶ Καρίας ἀφίξεως ἀνδρῶν οἰοῦ ὁ Βελλεροφῶν. Λίαν πιθανὸν ἐπιδρομὴ τις ἀπὸ τοῦ νοτίου τῆς Μικρᾶς Ἀσίας νὰ ἀφίχθη διὰ τοῦ Αἰγαίου μέχρι τῶν μερῶν τούτων τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς διαβάσεως ταύτης τὰ ἔργα νὰ κηῖνται σήμερον ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν μας.

Ἄν ἡ ἐξήγησις αὕτη εἶναι ὀρθή, διότι δὲν ἔχω τὴν ἀξίωσιν νὰ λύσω τοσοῦτω σπουδαῖον ζήτημα, οἱ τάφοι τῶν Μυκηναίων δὲν ἀνέρχονται μόνον μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου, ἀλλὰ καὶ ἓνα ἢ δύο αἰῶνας ἀρχαιότερον. Οὐδὲν ἐκ τῶν μνημείων τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας μᾶς ἐπέτρεπε μέχρι τῆς σήμερον νὰ ἀνέλθωμεν εἰς τοσοῦτω μεμαχρυσμένην ἐποχὴν.

Καὶ ταῦτα μὲν ἀρκούσιν, ὅπως καταδείξωσι τὴν ἀνεκτίμητον σπουδαιότητα τῆς συλλογῆς ταύτης. Αὕτη εἶναι, ὡς πρὸς τὴν γνώσιν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ὅτι ἐπὶ παραδείγματι εἰσιν, ὡς πρὸς τὸν βίον τῶν Ρωμαίων τοῦ πρώτου ἀπὸ Χριστοῦ αἰῶνος, τὰ εὐρήματα τῆς Πομπηίας.

Εἰς τοῦ θαυμάζοντος τὰ κειμήλια ταῦτα τὴν μνήμην ἐπανερχονται οἱ στίχοι τῆς Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσεΐας. Ἄπαντα σχεδὸν τὰ διὰ τῆς γλώσσης τοῦ Ὀμήρου ὀνομαζόμενα ἀντικείμενα ὀρώμεν ἐν ταῦθα δ' αὐτῶν τῶν ὀφθαλμῶν μας. Τὰ καλλιτεχνήματα ἐκεῖνα, τὰ ἔργα ἐκεῖνα τῆς χρυσοχοίας, τὰ κοσμήματα, τὰ ἀγγεῖα, τὰ ψέλλια, τὰ ὄπλα ἐκεῖνα, ἅτινα ὁ γέρον ἀοιδὸς ὕμνησε μετὰ τσαούτης εὐχαριστήσεως, ἂν δὲν δυνάμεθα νὰ τα θίξωμεν, ἀπαγορευόντος τοῦτο τοῦ κανονισμοῦ καὶ κωλύοντων ἄλλως τε ἡμᾶς τῶν ὑέλων, δυνάμεθα νὰ τα ἰδῶμεν, νὰ τα θαυμάσωμεν. Οὕτω λοιπὸν ὅτι ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ἐθεωρεῖτο ὡς πλάσμα ἀοιδού, θαυμάσιον γέννημα τῆς φαντασίας, ὑπῆρχε πράγματι περὶ αὐτὸν καὶ οὗτος οὐδὲν ἕτερον ἔπραξεν ἢ νὰ περιγράψῃ, μετ' ἀξιοθασιμάστου ἀκριβείας ὅ,τι ἐκεῖτο ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν του. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἄγαν σκληροτράχηλοι τῶν πυρρωνιστῶν ἀνάγκη ἐπὶ τέλους νὰ πιστεύσωσιν εἰς τὴν ὑπαρξιν τοῦ Ὀμήρου. Πόσον ἐνδιαφέρουσα θὰ ἦτο, πόσον ζώσα καὶ νεάζουσα, ἢ ὑπὸ εὐφυοῦς τινος ἐκδότου ἐκδοσις τῆς Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσεΐας μετ' εἰκόνων ἐν ἐκάστη σελίδι, γεγραμμένων τῇ θάσει τῶν μυκηναίων εὐρημάτων, ἐν αἷς θὰ ἐβλέπωμεν τοὺς ἥρωας ὅποιοι πράγματι ἦσαν μετὰ τῶν πανοπλιῶν καὶ κοσμημάτων αὐτῶν!

7 Ἰουνίου.

Ὁ ἐπιθυμῶν νὰ ἴδῃ τὰ τελευταῖα Παλληκάρια δέον νὰ σπεύσῃ. Παλληκάρια ἀποκαλῶ τὸν Ἕλληνα, ὅστις φορεῖ ἔτι τὸ ἐθνικὸν φόρεμα, ἢ ὀρθότερον τὸ ἀλθανικόν, ὅπερ ἔφερον οἱ μαχηταὶ τοῦ περὶ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος, τὸ ἐνδύμα ἐκεῖνο, ὅπερ τσακίς ἐγράφη ὑπὸ τῶν Ῥωμαϊκῶν ζωγράφων ἡμῶν καὶ ὅπερ φέρει ὁ γκιαοῦρ, τοῦ Λακρουᾶ ἐν τῇ λαμπρᾷ εἰκόνι ἡ Πάλη τοῦ γκιαοῦρ κατὰ τοῦ πασσαῖ ἐπιχρῆτωνιον ἐρυθροῦν χρυσοκέντητον, λευκὴ καὶ πολύπτυχος φουστανέλλα, σκάλτσαι ἐρυθραὶ καὶ χρυσοκέντητοι ἐμπερικλείουσαι τὴν κνήμην, ὡς αἱ τῶν ἡρώων κνημίδες, τσαρούχη εἰς τοὺς πόδας καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὸ ἐρυθροῦν φέσιον μετὰ τοῦ ἐκ χρυσοῦς θαλάμου ἐξαρ-

τωμένου θυσάνου. Ἔστιν ὅτε τὸ ἐπιχιτώνιον εἶναι κυανῶν καὶ τότε αἱ περικημίδες εἰσὶν ἐπίσης κυαναῖ.

Τὰ Παλλικάρια ἦσαν πρό τινων μόλις ἐτῶν πολυάριθμα· ἐν αὐταῖς ταῖς Ἀθήναις ἦσαν χίλια διακόσια μέχρι χιλίων πεντακοσίων· σήμερον θαῦμα εἶναι ἂν σώζεται ἑκατοντὰς αὐτῶν. Τὸ ἀρχαῖον ἐνδύμα ἀμύνεται ἔτι φαίνεται ἐν ταῖς ἐπαρχίαις· ἀλλ' ἐν Ἀθήναις θεωρεῖται σήμερον ὡς ἀναχρονισμός. Μόνον ἐπίμονοι γέροντες τινες μένουσιν ἔτι πιστοὶ εἰς αὐτό· πλὴν οἱ υἱοὶ τῶν τὸ ἐγκατέλιπον· δὲν θὰ παρέλθῃ πολὺς καιρὸς καὶ ἡ ἐνδυμασία τοῦ Παλλικαρίου θέλει καταλάβει τὴν ἀνήκουσαν θέσιν μεταξὺ τῶν ἱστορικῶν περιέργων ἐν τοῖς μουσείοις.

Ἡ ἐξάφανσις τῆς ἐνδυμασίας ταύτης ἀποδοτέα εἰς τὸ πολυδάπανον αὐτῆς. Μῆνες, ἔτη μάλιστα, ἀπητοῦτο ὅπως κεντηθῶσι τὸ ἐπιχιτώνιον καὶ αἱ ἐπικηνμίδες, ἐν ᾧ διὰ τὰ φραγκικὰ ἡμῶν ἐνδύματα ἀρκούσι μέτρα τινὰ ἐριούχου καὶ καὶ ἐργασία τὸ πολὺ εἰκοσιτεσσάρων ὥρων. Ὅπως ἀποκτήσῃ τις ὥραϊον τοιοῦτον ἐνδύμα ἔδει νὰ ᾗ πλούσιος, ἐκτὸς ἂν εἶχε τὸ εὐτύχημα νὰ περιέλθῃ αὐτῷ τοῦτο ἐκ κληρονομίας. Τὸ φραγκικὸν ἐνδύμα, ἐκτὸς τοῦ εὐνοῦ, ἔχει τὸ πλεονέκτημα ὅτι ἀναδείκνυσι τοὺς φοροῦντας αὐτὸ σχεδὸν ἴσους· ἂν δ' ὑπάρχῃ γῆρα ἀγαπῶσα τὴν ἰσότητά, τοῦλάχιστον ὅσον ἡ Γαλλία, αὐτὴ εἶναι ἡ Ἑλλάς. Εἰς ταῦτα προσθετέον, ὅτι ἡ ἐνδυμασία αὐτὴ εἶναι βαρεῖα καὶ ἐνοχλητικὴ εἰς τοὺς φέροντας αὐτήν, ἐν καιρῷ μάλιστα θέρους.

(Ἀκολουθεῖ συνέχεια.)

ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΕΝ ΚΑΛΑΥΡΙΑ

ΑΛΒΑΝΟΙΣ

Ἀπασα ἡ περίξ φύσις ἐμειδία, ἀπὸ δὲ τῶν ἀγρῶν ἀνεδίδοντο ὄξια ἀρώματα, ἐξεγερτικά· ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ ἐφαίνοντο ὡς ἂν ᾔθελον νὰ πολυάσωσι πλέον τοῦ συνήθους τῆς ὑπερβολικῆς

ἐκείνης ζωτικότητος, ἥτις ἐμελλε μετὰ τοῦ προσεχοῦς Νοεμβρίου νὰ ἐκλείψῃ.

Ἐν τῷ κέντρῳ εὐρέος ἀλωνίου ὑψοῦτο σωρὸς στάχυων ἀραβουσίτου, περὶ ὃν ἐκάθητο κυκλικῶς αἰοικογένηται ἀπάντων τῶν ὑπηρετούντων τὸν θαρῶνον Ρουγγέρη χωρικῶν, καταγινόμενα εἰς τὴν ἐκφύλλυσιν τῶν στάχυων.

Ὁραιοτάτην εἰκόνα παρίστα ἡ ἄλλως ἀπὸ τοῦ γέροντος κεκυφὸτος καὶ ἀταράχου γεωργοῦ μέχρι τοῦ ῥωμαλαίου, χαλκώχρους καὶ σφριγῶντος νέου· ἀπὸ τῆς μᾶμμης, σπευσάσης παρὰ τὸ σύνθηες εἰς τὴν ἀγροτικὴν ταύτην τελετήν, μέχρι τῆς χαριτοβρύτου κυανοκόμου καὶ βοωπίδος νεάνιδος καὶ τῶν μετὰ τῆς μᾶμμης ἐλθόντων παιδίων, ἅπαντες ἐξεδήλουν ἀόδον χαράν.

Οἱ μὲν ἐφλυάρουν εὐθύμως, οἱ δὲ ἐγέλων, ἐν ᾧ οἱ νεανίαι συχνὰ ἀντήλλασσον βλέμματα μετὰ τῶν νεανίδων.

Ὁ ἀπάντων λαλίστατος ἦν ὁ Γαβριήλ.

Ἦτο οὗτος εὖρωστον παλληκάρι, εἰλικρινὲς καὶ περσοικισμένον μετ' εὐφύας, ὥστε οἱ λοιποὶ γεωργοὶ ἐθεώρουσαν αὐτὸν ἀνώτερον αὐτῶν, ἀφ' ὅτου μάλιστα ἐπανῆλθεν ἐκ τοῦ στρατοῦ μετὰ τοῦ ἐρυθροθυσάνου πιλίου του, καὶ ἐκάλουν αὐτὸν ἔτι ὁ εὐζωνος.

Ὁ γέρων Θωμαῆς ἤρξατο νὰ διηγήται παλαιὸν τι διήγημα, ἐν ᾧ ἀπηρίθμει ὀπόσας ὥραϊας εἶχε ποτε φιλήσει ἐν τῇ νεότητι του, ὅταν ἠτύχησε νὰ εὔρῃ τὸ κόκκινο ἀστάχυ.

Πᾶς τις μετὰ τὸν γέρων Θωμαῆν διηγείτο τι τῶν περασμένων χρόνων.

Ὁ Γαβριήλ ἐν τούτοις κατεφλέγετο ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ εὔρῃ τὸν ἐρυθροῦν στάχυν καὶ ἀποφυλλίζων μετ' ἐκτάκτου ταχύτητος ἠτένιζε τὴν μελάγχρουν Μαριάνναν μετ' ἐξαστραπτόντων ὀφθαλμῶν προδήλως λεγόντων αὐτῇ: «Ἄν εὔρω τὸν ἐρυθροῦν στάχυν, τί φίλημα θὰ σου δώσω!»

— Τὸν εὔρον, τὸν εὔρον! — ἀνακράζει αἴφνης ὁ Κυριάκος, οὐδὲς τοῦ μεγαλοκτηματίου.

Ἄπαντες εὐθύμως ἀνεψήμωσι τὸν εὐτυχεῖ εὐρέτην, ὅστις ἐγείρεται, σπεύδει πρὸς τὴν μελαχροινὴν Μαριάνναν καὶ ἀποθέτει ἡχηρὸν φίλημα ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς.

— Ὁ διάβολος νὰ με πάρῃ!!! — ἀνέκραξεν ὁ Γαβριήλ μετ' αἰμοχρόων ὀφθαλμῶν — καὶ ἦτο ἕτοιμος νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τοῦ Κυριάκου· ἐκρατίθη ὅμως ἐξ ἴχνους φρονήσεως· ἄλλως τε δὲν ἐπεθύμει νὰ διαταράξῃ τὴν ἑορτὴν διὰ θλιβερᾶς πράξεως.

Οὐδεὶς ἐπρόσεξεν εἰς τὸ κίνημα τοῦτο, ὁ δὲ Κυριάκος, ἐπιστρέψας εἰς τὴν θέσιν του, τὸν παρετήρησε μετ' ὕφους θριαμβευτικοῦ ἄμα καὶ χλευαστικοῦ.

Ὁ Γαβριήλ, δῆξας τὰ γεῖλη μέχρις αἵματος, εἶπε κατ' ἑαυτὸν. Θὰ μοὶ το πληρώσῃς, σκυλόθρεμμα. — Καὶ ἐγερεθεῖς εἰτα αἴφνης, ἀπεμακρύνθη ἐσπευσμένως διὰ μέσου τῶν στελεχῶν τοῦ ἀραβουσίτου καὶ εἰσεχώρησεν ἐντὸς τοῦ πέραν τῶν ἀγρῶν δάσους.

Τὰ ἄσματα ἔπαυον κατὰ διαλείμματα καὶ ἤρχετο μετὰ φοβεροῦ θορύβου καὶ ἰσχυρῶν χειροκροτημάτων καὶ παρατεταμένων Ὀχ! Ὀχ! ἢ Ταρ αντέλλα, ὁ ἐπιχώριος χωρὸς.

Φρυάττων, σχεδὸν μανιώδης ἐξ ἀγανακτήσεως, ὁ Γαβριήλ διήρχετο βραδέως τὴν παρακειμένην ὁδόν, ἐν ᾧ δὲ ἔστρεψεν ἀπὸ τῆς ζώνης τὸν πέλεκυν — Μνηστὴ ἐκεῖνου!... λοιπὸν μ' ἐπρόδωσε;!... Ὡς εἶναι ὁ Θεὸς ἀληθινός, θ' ἀνοίξω καὶ τῶν δύο τὴν κεφαλὴν — τοιαῦτα κατ' ἑαυτὸν ἐσκέπτετο.

Εἶχε σχεδὸν φθάσει εἰς τὴν καμπὴν τῆς ὁδοῦ, ὅτε ἤκουσε νὰ τον καλῇ ἡ γνωστὴ αὐτῷ τῆς Μαριάννης φωνή.

Τρέμουσα διὰ τὸν πεφιλημένον τῆς Γαβριήλ, ὃν μόνον ἡγάπα ἐξ ὅλης καρδίας, καὶ οὐτινος ἐγίνωσκε καλῶς τὸν χαρακτῆρα, λαθοῦσα τὴν ἐπιτήρησιν τῶν γονέων τῆς, εἶχε παραμονεύσει τὴν ἀφίξιν του, ὅτε μὲν διὰ τῆς ὀπῆς τοῦ κλειθροῦ, ὅτε δὲ ἀπὸ τοῦ πρὸς τὴν ὁδὸν παραθύρου, θεθαία ὅτι οὗτος θὰ ἤρχετο, ἐν ᾧ ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτὸς ἦδον καὶ ἐχόρευον, νὰ διαπράξῃ τόλμημά τι.

Ὁ Γαβριήλ ἐδύστανε πρὸς στιγμὴν, ἂν ἔπρεπε νὰ ἐφορμηθῇ ἐπὶ τοῦ γαυριῶντος ἀνταραστοῦ του μετὰ τὸν πέλεκυν, ὃν ἤδη ἔπαιλεν, ἢ ν' ἀκρασθῇ πρότερον τῆς ἀπίστου ἐκείνης γυναικὸς, ἥτις τοσοῦτω ἀναιδῶς τὸν προσέειπε.

— Ὅπωςδήποτε ἐκεῖνος δὲν θὰ μοὶ διαφύγῃ ἀπόψε — εἶπε, στρεφόμενος καὶ μένων ὑπὸ τὸ παράθυρον, φοβερὸς τὴν θεῶν καὶ δυνάμενος ν' ἀπολιθώσῃ τὴν Μαριάννην, ἂν τὸ σκότος τῆς νυκτὸς δὲν ἐνεπόδιζεν αὐτήν νὰ τον ἴδῃ.

— Γαβριήλ μου, σοὶ ὀρκίζομαι καὶ πάλιν εἰς τὴν Παναγίαν Παρθένον, ὅτι θὰ εἶμαι πάντοτε ἰδική σου. Αὔριον κατὰ τὸ δειλινὸν εὐρέθητι εἰς τὴν «Παλαιὰν δρῦν», ὅπως συνομιλήσωμεν. Τώρα ὅμως ἀποσύρθητι ἡσύχως, ἂν μὲ ἀγαπᾷς.

Δὲν ἦτο λοιπὸν ἀληθὲς ὅτι τὸν εἶχε προῶσει; — Ἡ ἦτο τοῦτο προμελετημένον ψεῦδος, ὅπως σώσῃ τὴν ζωὴν τοῦ προτιμηθέντος ἀνταραστοῦ του;

Ἐρμαιῖον μυρίων σκοτεινῶν σκέψεων ἐμεινεν ἐπὶ τινὰς στιγμάς, ἐν ᾧ φοβερὰ ἐμαίνετο ἐν τῇ καρδίᾳ του τρικυμία.

— Θὰ ἴδωμεν, θὰ ἴδωμεν, εἶπε τέλος, ἐπαναθέτων εἰς τὴν ζώνην τὸν πέλεκυν.

Παρήλθε τὴν ὁδὸν καὶ, τὸν πῖλον ἔχων κεκλιμένον ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὠτός, διήλθε περιφρονητικῶς διὰ μέσου τοῦ ὀμίλου τῶν ἀδόντων καὶ ἀπεμακρύνθη βραδέως.

***

Ἦτο μία τῶν Κυριακῶν τοῦ Ἰανουαρίου, πλὴν ἀφίνετο ὡς μία τῶν ὥρασιτέρων τοῦ Ἀπριλίου.

Ἐπρόκειτο νὰ τελεσθῶσι κατ' αὐτὴν οἱ γάμοι τοῦ υἱοῦ τοῦ μεγαλοκτηματίου μετὰ τῆς ὀραιοτάτης τῶν νεανίδων τοῦ χωρίου — τῆς Μαριάννης — μετ' ἀπίσης ἐκείνης τῆς πομπῆς, ἥτις παρὰ τοῖς Ἀλβανοῖς συνειθίζεται καὶ παρ' αὐτῇ τῇ μεσαίᾳ τάξει.

Σμῆνος παιδίων θορυβούντων παρέμενον ἐνώπιον τῆς οἰκίας τοῦ κυμφοῦ, καὶ παίζοντα, ὠλοῦμενα, κυλινδούμενα, ἀνήμενον ἀνυπόμονα τὴν βροχὴν τῶν ζαχαρικῶν κατὰ τὴν ἐξοδὸν τοῦ γαμηλίου πομπῆς.

Ὁ Κυριάκος ἐν τῷ μέσῳ ὀμίλου ἀγάμων προηγείτο τῆς πομπῆς, ἥτις ἀπετελεῖτο ἐκ πολλῶν γυναικῶν, ἐνδεδωμένων τὰ πολυτελῆ ἐθνικὰ αὐτῶν ἀργυροκέντητα καὶ χρυσοκέντητα φορέματα, καὶ τῶν ἀπὸ τῆς χειρὸς κρατούντων αὐτὰς συζύγων. Ἔσπευδεν ἀφροντιεὶ πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν, ἥς ἐμελλε νὰ ἀπολαύσῃ, γινόμενος κάτοχος τῆς Μαριάννης.

(Ἀκολουθεῖ συνέχεια.)

ΠΟΙΗΣΙΣ

Τῆ ΧΑΡΙΤΟΒΡΙΤΩ ΔΕΣΠΟΣΥΝῆ

Μ. Χ. Κ.

Ἄγγελος εἶσαι στὸ χορὸν,
Ἀηδόνι στὸ τραγοῦδι.
Τὸ προσωπὸν σου τ' ἀνθηρό,
Μαγιάτικο λουλοῦδι.

Ἐχεις χαμόγελο γλυκό,
Μὰ πλεῖν γλυκερὰ ἢ ματιὰ σου.
Τὰ ρόδα τὰ τριαντάφυλλα,
Μαραίνοντ' ἐμπροστὰ σου.

Ἐχεις μαγίσσης γόητρον,
Κ' ἡγεμονίδος χάρι,
Παρθενικὴ ἀγνότητα,
Σὰν τὸ μαργαρητάρι.

Σοῦ εὐχομαὶ ἀπὸ ψυχῆς,
Ὅσον στὸν κόσμον ζήσης,
Νὰ ἦσαι πάντοτ' εὐτυχής,
Ποτὲ νὰ μὴ δακρύσης.

Ἐν Κεφαλληνίᾳ.

Κ. Τ. Πρετεντέρης.

Εἰς ΣΑΤΑΝΑΝ

Pape Satan, pape Satan

— ΔΑΝΤΗΣ —

(Συνέχεια)

ὦ! χαῖρε Σατανᾶ, σὺ δὲ ἐξαίρεις
Τὸν βόρβορον τῆς γῆς, εἰς κονιορτόν,
Καὶ πᾶσαν ἀρετὴν οἰκτρῶς ἐκδέρεις.

Σὲ μόνον οἱ πολλοὶ ἔχουν θεόν,
Αἰ ἀμοιβαί αἰ σαί εἶνε ταχεῖαι,
Καὶ εἰς τὸν κόσμον φαίνονται αὐτόν.

Τῶν θνητῶν αἰ λοιπαὶ θρησκομανίαι
Ἐπὸς χοντ' ἀγαθὰ προβληματώδη,
Δυσνόητοι εἶν' αἰ πλεῖστοι καὶ γελοῖαι.

Ἄλλὰ καὶ σὺ παρέχεις οὐσιώδη
Χρήματα, διακρίσεις καὶ τιμὰς
Εἰς τοῦτον μας τὸν βίον τὸν ἐργώδη.

Σὺ τὰς τέχνας ἐμπνέεις τὰς καλὰς,
Σὺ ἐφευρίσκεις, σὺ ἀνακαλύπτεις
Ὅσα τοῦ κόσμου κρύπτει ἡ κοιλιά.

Οὐδέποτε' ἐκ τοῦ θρόνου σου δὲν πίπτεις
Σὲ εἶδον καὶ σὲ βλέπουν οἱ αἰῶνες
Πρὸ τῆς σκληρᾶς Ἀνάγκης σὺ δὲν κύπτεις.

Ἐμπρὸς σοῦ τῶν ἀνθρώπων οἱ ἀγῶνες
Καὶ ἄδικοι ἂν εἶνε εὐδοκίμοι,
Καὶ δίδονται σταυροὶ ἴσοι ἀγχόνας.

Δικαίως οὖν σ' οἱ πλεῖστοι προσκυνοῦν,
Ὅτ' εἶσαι τῆς προόδου ὁ προστάτης,
Τὸ στήριγμα τῶν ὄσοι ἀθυμοῦν.

Ἄδικως σ' αἰτιῶνται τῆς ἀπάτης,
Ἦν τῇ μητρὶ μας εὖα ὑπεκίνεις,
Τὸ μόνον αὕτη ἦτο καύχημά της.

Ἄνευ τῆς ἀμαρτίας της ἐκείνης
Τῆς γνώσεως τὸ δένδρον περιττῶς
Θὰ ἔθαλλεν ἐν μέσῳ τῆς αἰσχύνης.

Ὁ ἄνθρωπος κωφάλαλος, τυφλὸς
Θὰ ἔβοσκεν ὁμοῦ μὲ τ' ἄλλα κτήνη,
Πάντ' ἀγνοῶν τὸ πότε, ποῦ καὶ πῶς.

Κ' ἡ ἐπιστήμη, ἥτις τόσας χύνει
Φωτὸς ἀκτῖνας ἐπὶ τῆς ἀγνοίας
Καὶ τὰς προλήψεις τῶν ἀνθρώπων σβύνει,

Θὰ ἐκοιμᾶτο εἰς τὰς αἰωνίας
Τοῦ Μηδενὸς ἀγκάλας τὰς νεκράς,
Καὶ ἔρμαιον τὸ πᾶν θὰ ἦν τῆς βίας.

Πάσας τοῦ κόσμου τὰς μεταβολὰς,
Στάσεις, ἐπαναστάσεις, ἐκθρονίσεις,
Αὐτὸς τὰς καθιστᾷ ὁ Σατανᾶς.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

— 0 —

ΠΥΡΙΦΛΕΓΕΘΩΝ. — Οἱ ἀρχαῖοι, ὡς γνωστόν,
ἓνα τῶν ποταμῶν τοῦ Ἄδου ὠνόμασαν Πυρι-
φλεγέθοντα ἐκ τοῦ παρατηρηθέντος ὑπ' αὐτῶν
ἐν Μολοσσίᾳ τῆς Ἠπείρου φενομένου τῆς αὐτο-
μάτου ἀναφλέξεως ἐλωδῶν ἀναθυμιάσεων. Τὸ
φαινόμενον τοῦτο καὶ ἡ φοβερὰ ἄμα καὶ
μεγαλοπρεπὴς τῶν περὶ τὸ Σούλιον τόπων
θέα ἤγαγον αὐτοὺς νὰ θέσωσιν ἐκεῖσε τὸν
Ἄδην, δόντες εἰς ταὺς ποταμοὺς τῆς χώρας
τὰ ἐν τῷ κατὰ κόσμῳ ὀνόματα Ἀχέρων καὶ
Κωκυτός. Τὸ φαινόμενον τοῦτο καὶ ἀλλαχοῦ
παρατηρεῖται, ὡς ἐν Βακχοῦ παρὰ τὴν Κασπίαν,
ἐνθα ἄφθονον ἐξάγεται νῦν πετρέλαιον, καὶ
δὴ καὶ ἐν Σκωτίᾳ, ἧς ὁ ποταμὸς Κλύδης κα-
λύπτεται ἐνίοτε ὑπὸ ἀτμῶν, οἵτινες δύνανται
ν' ἀναφλεγῶσιν ἐρχόμενοι εἰς ἐπαφὴν πρὸς τὸ
πῦρ, ὡς ἐσχάτως συνέβη, ὅτε ἀλιεύς τις
ἔρριψε μεταξὺ αὐτῶν φωσφορικὸν πυρεῖον. Τὸ
φαινόμενον τοῦτο ἀποδίδουσιν εἰς τὸ ἐπιπλέον
ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ ἄεριον, ὅπερ προέρχεται ἐκ τοῦ
ἐν τῇ κοίτῃ τοῦ ποταμοῦ πλουσίου στρώματος
λιθάνθρακος.

ΤΟ ΦΑΡΜΑΚΟΝ ΤΟΥ ΔΗΓΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΟΦΕΩΝ. —

Πολλὰ ἐγένοντο καὶ μεγάλα ἀνακαλύψεις
κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα καὶ μεγάλη ἐπετεύ-
χθη ἐν παντὶ κλάδῳ τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν
πρόοδος αἰ ἀπὸ τινος ὁμοῦ γινόμεναι ἐν τῇ
ιατρικῇ πρόοδος, αἵτινες σκοπὸν ἔχουσι τὴν προ-
φύλαξιν τῆς ζωῆς μας ἀπὸ ἀνιάτων θεωρουμένων
τέως νοσημάτων καὶ τὴν παράτασιν ταύτης,
ἀπάσας τὰς ἄλλας ἡμαύρωσαν, ὡς ἐνδιαφέρουσαι
ἀμέσως ἡμᾶς. Ἀνεκαλύφθη τὸ ἀπὸ τῆς χολέρας
καὶ τῆς λύσσης προφυλακτικόν, ἀντάξιον τοῦ ἀπὸ
τῆς εὐφλογίας, ἧδη δ' ἀναγγέλλεται ἐκ Βρα-
ζιλίας, ὅτι ὁ διευθυντὴς τοῦ ἐθνικοῦ Μουσείου
τοῦ Ρίου Ἰανέτρου διδάκτωρ Lazerda ἀνεκά-
λυψεν ὅτι τὸ περμαγγανικὸν ὕδρ' τῆς ποτάσης
εἶναι ἀλάθητον φάρμακον τοῦ δήγματος τῶν
δηλητηριωδῶν ὄψεων. Τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φαρ-
μακοῦ τούτου εἶναι νοσοῦτω ἀσφαλές, ὡς τε

Πάσης καρδίας οὖν αἰ διαχύσεις
Ὅφείλομαι αὐτῷ τῷ Προμηθεῖ,
Αὐτῷ παντὸς ἐμφύγου αἰ δέσεις.

Εἶν' ὄρα πλέον νὰ φανερωθῇ
Ἡ μυστικὴ λατρεία τοῦ Ἰδίου,
Νὰ γίνῃ ἀναφανδὸν παντοῦ δεκτὴ.

Δεῦτε προσκυνηταὶ τοῦ ἀργυρίου,
Μεταπράται τιμῆς, ἀπαταιῶνες,
Ρέκται παντὸς αἰσχροῦ, παντὸς ὀθνείου,

Δεῦτε τῶν ἀγυρτῶν αἰ λεγεῶνες,
Ὅσοι δολοφονεῖτε τὰς ψυχὰς,
Ὅτ' αἰσχρῶς καὶ τιμῆς κροτοῦν τ' ἀγῶνες.

Σᾶς πάντας προσκαλεῖ ὁ Σατανᾶς,
Νὰ κλίνητε πρὸ τοῦ βωμοῦ τοῦ γόνου,
Ἐξαίροντες αὐτοῦ τὰς ἀρετάς.

Κλοπαί, συκοφαντί', ἀπάται, φόνου,
Ἐξεμπολήσεις καὶ αἰσχροπραγίαι,
Πάσης ὑμῶν ἡμέρας εἶν' οἱ πόνοι.

Τὰ λοιπὰ πάντα εἶναι φαντασία,
Θάρρους ἐλλείψεις, σπάνις χαρακτήρος
Καὶ πρὸς τὸ θεαθῆν' ὑποκρισίαι.

Ὁ πατριωτισμὸς κουφότης, λῆρος
Τὸ πρὸς τὸ Θεῖον σέβας μορφασμὸς
Ἡ ἠθικὴ, φενακὴ χῶρις κύρος.

Λογικὸς πῆθιξ ὁ βροτὸς αὐτός,
Τῆς ὕλης ἀποκύημα γελοῖον,
Ὡς σκόληξ οἰοσθήποτε φθαρτός.

Καθὼς δὲ μετατρέπεται εἰς πῦρον
Πᾶν αἷμα εὐγενὲς ἢ ἀγενὲς,
Τοῦ ἔαρος ὡς φθειρεται τὸ ἴον,

Οὕτω καὶ τοῦ νοῦς πᾶν τ' ἀληθές,
Πάσης ψυχῆς γενναίας εἰκασμὸς
Εἶναι χρῆμα σαπρὸν, θνησιγενές,
Ἄφθαρτος μόνος ὁ Θεὸς χρυσός!

Φ. Φ. ὈΔΗΣ.

Κάκρον, Ἀπρίλιος 1886.

σήμερον ἐν Βραζιλίᾳ τὸ δῆγμα τοῦ φοβερωτέρου τῶν ὄφρων οὐδεμίαν πρᾶξεν εἰ ἀνησυχίαν. Ἀναφέρεται ὡς παράδειγμα μαύρη τις ἀχρῆθεῖσα ὑπὸ τοῦ δηλητηριωδестаτάτου τῶν ὄφρων, τῆς *Jararaca pregosa*, ἣτις μολονότι μετὰ δύο ὥρας προσῆλθεν εἰς τὸν ἰατρὸν, ἐσώθη ἐντούτοις δι' ἐνέσεως ὑπὸ τὸ δέρμα ἀμφοτέρων τῶν θραχιόνων 2 γραμμῶν τοῦ περιμαγγανικοῦ τῆς ποτάσης ὀξέος.

Εἰς διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδος πολλοὶ εἰσιν οἱ γινώσκοντες εἰδικὰ φάρμακα τῆς λύσσης, τοῦ ἄνθρακος, τοῦ ἰήματος τῶν ὄφρων καὶ αὐτῆς τῆς διαφθερίτιδος. Ἡμεῖς αὐτοὶ ἠκούσαμεν καὶ εἰδομένον τοιαύτας θεραπείας ὑπὸ δύο ἐν Ἀχαρνανίᾳ γινωσκόντων τοιαῦτα φάρμακα (βοτάνας) τοῦ ἄνθρακος καὶ τῆς λύσσης, πρὸ ἀνδρὸς δ' ἀξιοπίστου ἠκούσαμεν ἐσχάτως, ὅτι ἐν Τσαγκαράδᾳ ὑπάρχει γυνὴ τις σώσωσα πολλοὺς παῖδας ἀπὸ τῆς διαφθερίτιδος. Καλὸν θὰ ἦτο ἂν οἱ ἡμέτεροι ἀσκληπιάδαι δὲν περιφρόνουν τὰ τοιαῦτα ὑπὸ πείρας αἰώνων ἀσφαλῆ ἀποδειχθέντα φάρμακα, καὶ ἂν κατεγίνοντο εἰς τὴν ἀνάλυσιν καὶ χρῆσιμοποίησιν αὐτῶν.

ΙΔΙΟΤΡΟΠΙΑΙ ΜΕΓΑΛΩΝ ΑΝΔΡΩΝ

Πόσον ὀφείλομεν νὰ εἴμεθα ἐπιεικεῖς εἰς τὰς ἀδυναμίας ἢ ἰδιοτροπίας τῶν ἄλλων διδάσκουσιν ἡμᾶς οἱ μεγάλοι ἄνδρες. Οὕτω ὁ αὐτοκράτωρ Αὐγουστος ἠδύνατο νὰ περιστοιχίζεται ὑπὸ ψιττακῶν. Ὁ Ὀνώριος ἐπίστευεν ὅτι ἡ τύχη του ἐξήρτατο ἐκ τῆς ὑπάρξεως ὄρνιθος καλουμένης Ρώμης. Ὁ Καλιγούλας ἠγανάκτει διὰ τὴν φαλάκρᾴν του, εἰς θηρίον δὲ μετεβάλλετο ὡσάκις ἠνέει ὅτι τις προσήλου ἐπ' αὐτῆς τὸ βλέμμα του. Ὁ ἄγιος Συμεὼν ὁ Στυλήτης διήλθε μέρος τῆς ζωῆς του ἐφ' ἑνὸς στύλου. Ὁ Καίσαρ ἐφρικία ἀκούων τὸν κρωγμὸν τῶν κοράκων. Ὁ Ἐρασμος ὠρκίζετο ὅτι ἡ ὄσμη τοῦ ἰχθύος τῷ ἐπροξενεῖ πυρετόν.

Ἰδοὺ δὲ καὶ ἄλλαι περιεργότεραι. Ὁ Βάκων ἐλιποθύμει κατὰ πᾶσαν ἐκλειψιν μελήνης· ὁ Σκαλίγερος ἔτρεμεν εἰς τὴν θεάν τοῦ καρδάμου·

ὁ Ἀριόστος ὠχρία εἰς τὴν θεάν λουτροῦνος· ὁ Βάυλος καταλαμβάνετο ὑπὸ σπασμῶν ἀκούων τὸν κελαρυσμὸν τοῦ ὕδατος· Ἐρρίκος ὁ γ' τῆς Γαλλίας ἐτρόμαξε βλέπων αἴλουρον· Μαρία ἡ ἀπὸ Μεδίκων καὶ ὁ καρδινάλιος Καρδῶνας ἠσθένουν εἰσπνέοντες τὸ ἄρωμα τοῦ ῥόδου· Λουδοβίκος ὁ ἰδ' ἐγκατέλιπε τὸ ἀνάκτορον τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ ὅπως μὴ βλέπη τὸν πύργον τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Διονυσίου· ὁ βασιλεὺς τῆς Πολωνίας Λαδίσλαος δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποφέρει τὴν θεάν τῶν μήλων· Ἰάκωβος ὁ α' ἔτρεμεν εἰς τὴν θεάν ξίφους.

ΜΑΚΡΟΒΙΟΤΗΣ ΙΧΘΥΩΝ. — Αἱ ἐφημερίδες τοῦ Βερολίνου ἀναφέρουσιν, ὅτι κατ' αὐτάς ἠγρεύθη ἐν τῷ Σπρέα κυπρίνος (γρεβάδι) ἡλικίας 268 ἐτῶν.

Καὶ ἀληθῶς ὑπὸ τὸ στόμα τοῦ ἰχθύος ἦτο προσηρμοσμένος δακτύλιος μετ' ἐπιγραφῆς μαρτυρούσης, ὅτι ὁ ἰχθύς εἶχε ῥιφθῆ ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ ἐν ἔτει 1648. Ὁ σεβάσμιος οὗτος τοῦ Σπρέα κάτοικος ἐξύγιζε τριάκοντα ἐξ λίτρας, εἶχε μῆκος ἑνὸς μέτρου καὶ περιφέρειαν ἐξήκοντα ὀκτώ ὑφεκατομέτρων.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Ἡ Αἴγυπτος ἐπὶ τῶν Πτολεμαίων (συνέχεια), ὑπὸ Δ. Οἰκονομοπούλου. — Στοιχειώδη τινὰ περὶ Ἰσότητος, ὑπὸ τοῦ δικηγόρου Ε. Γλυμνοπούλου. — Παιδαγωγικὸν, ὑπὸ Φ. Φ. Ὀδῶδου. — Συμβολὴ εἰς τὴν Ἱστορίαν τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ Ἑλληνισμοῦ (συνέχεια), ὑπὸ Γ. Γ. Μυζαράκη. — Ἑλλάς, Τουρκία, Ἰστρος, ὑπὸ Κ. Βιγκώτ. — Παρὰ τοῖς ἐν Καλαυρίᾳ Ἀλβανοῖς. — Ποίησις. Τῆ Δεσποσύνη Μ. Χ. Κ., ὑπὸ Κ. Τ. Πρετεντέρη. Εἰς Σατανᾶν, ὑπὸ Φ. Φ. Ὀδῶδου. — Σύμμικτα.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΟΣ ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ. — Ἐν σελ. 32. γρ. 2 τοῦ ποιήματος εἰς Σατανᾶν ἀντὶ Πᾶσι πάντων ἀνδρῶν τοῖς βουλομένοις, γράψε Πᾶσι παντοῦ ἀδρῶς τοῖς βουλομένοις.